

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr.5/6 (396/397)

1981 rugsėjo 30

EUROPOS KRAŠTŲ LB VADOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Ir šiemet vyko Europos lietuviškųjų studijų savaitės metu - rugpjūčio 6 Prancūzijoje netoli Paryžiaus Gouvioux vietovėje. Dalyvavo du Pasaulio LB Valdybos pirmininko pavaduotojai - Vaclovas Kleiza ir tėv. Antanas Saulaitis, S.J. - Belgijos, Didž. Britanijos, Prancūzijos, Šveicarijos ir Vokietijos LB vadovai, Lietuvos įgal. ministeris dr. A. Gerutis, Vokietijos LJS pirmininkas, "Europos lietuvių", Lietuvių informacijos centro Brooklyne, N.Y., Vasario 16 gimnazijos, Lietuvių kultūros instituto, Austrijos, Australijos ir Švedijos lietuvių atstovai.

Pirmininkavo kun. J. Petrošius, sekretoriavo I. Joerg-Naudžiūnaitė. Sveikino Prancūzijos LB naujasis pirmininkas Jonas Tomkus. Perskaityti Lietuvos diplomatijos šefo St. Lozoraičio, senj., Lietuvos atstovo Vatikane St. Lozoraičio, jun., ir Lietuvos atstovo Didž. Britanijoje V. Balicko sveikinimai. Priimta darbotvarkė.

LB vadovų pranešimų eilę pradėjo Belgijos LB pirmininkė St. BALTUS. Belgijos lietuviai negausūs. Kartu su Belgijos LB dabar dirbs ir žurnalisto Is. Kaplano sukurta Olandijos LB. Su VLIKO pirmininku dr. Bobeliu lankytasi Belgijos užsienio reikalų ministerijoje. Įteiktas memorandumas. Rūpintasi Madrido konferencija. Rašytojas Ed. Cinzas išleido Lietuvoje savo apsakymų rinkinį "Spastai", o Br. Spies-Gailiūtė - savo įdainuotų lietuviškų dainų plokštelę Belgijoje.

Didž. Britanijos lietuvių sąjungos pirmininkas Z. JURAS painformavo, kad to krašto lietuviams nuo praėjusių metų Pasaulio LB šeimoje atstovauja Didž. Britanijos lietuvių sąjunga. Ji yra įsijungusi į keletą įtakingų tarptautinių grupių Didž. Britanijoje ir aktyviai jose reiškiasi.

Afganai žudė ir nelaisvę paimtus sovietų karius. Dabar susitarta, kad afganai ištirtų sovietų belaisvių tautybes, nes tarp jų gali pasitaikyti ir pabaltiečių, prievarta atsiųstų kariauti prieš afganus. Įsteigtas Tautinės paramos fondas politinių kalinių šeimoms Lietuvoje remti. Daug tautiečių lankosi Lietuvoje. Veikia 4 chorai, tautinių šokių grupės, lituanistiniai kursai. Lietuviškai nemokančiam jaunimui leidžiamas laikraštėlis "Lynes" anglų kalba.

Prancūzijos LB veiklą apžvelgė buv. Valdybos pirmininkas kun. J. PETROŠIUS. Visos jėgos buvo skiriamos 28-osios lietuviškųjų studijų savaitės ruošimui. Pravesti LB Tarybos rinkimai. Įsijungė naujų jėgų. Didelis dėmesys skiriamas tautiečių ir svetimtautčių informacijai. Paryžiuje kas penktadienį susirenka lietuvių jaunimas pasitarti ir pasiinformuoti. Užmegzti ryšiai su gruziniais ir ukrainiečiais.

Šveicarijos LB pirmininkas dr. A. KUŠLYS pastebėjo, kad jie turi turti Lietuvai ir lietuvybei nusipelnusiais asmenimis, pvz. dr. Gerutis, prof. Eretas, Stasiulienė ir kt. Ir tarp šveicarų yra gerų Lietuvos draugų, kai

Michener ir kt. Atšvenčiama Vasario 16 ir ta proga įvykdomas LB susirinkimas. Pasidavo, kad vadovaujančios lietuvių organizacijos pasistengtų atstatyti bendradarbiavimą. Paprašė dr. Gerutį papasakoti apie savo veiklą.

Įgaliotas ministeris dr. A. GERUTIS prisipažino esąs Konferenz für Menschenrechte und Selbstbestimmung (Žmogaus teisių ir apsisprendimo draugijos) narys specialiems reikalams. Ateinančių metų pradžioje kviečiama konferencija sovietinio kolonizmo klausimams svarstyti ir eventl. pasmerkti. Tos konferencijos suorganizavimas ir pravedimas gula ant jo pečių. Šiais metais dalyvavo ir kalbėjo Pabaltiečių (su vokiečių, estų, latvių ir lietuvių sekcijomis) draugijos Bonnoje suruoštoje spaudos konferencijoje masinių pabaltiečių trėmimų į Sibirą 40-čio minėjimo proga. Apie ją informavo vokiečių spauda (pvz. Frankfurter Allgemeine Zeitung ir kt.) ir televizija. Dalyvavo ir kalbėjo vysk. A. Deksnio jubiliejų iškilmėse Bad Wörishofene ir Vasario 16 gimnazijos buv. mokinų ir darbuotojų suvažiavime Hüttenfelde. Numatąs dalyvauti š. m. rugpjūčio 25-29 Münstery to miesto ir Glasgovo universitetų ruošiamoj ir Volkswageno fondo finansuojamoj konferencijoj apie Pabaltiją. Apgailestavo, kad Pabaltijos institutas Stockholme išslydo iš pabaltiečių rankų ir tapo sovietinių Pabaltijos respublikų instrumentu.

Apie V o k i e t i j o s LB veiklą pranešė jos reikalų vedėjas J. LUKOŠIUS. Jis prašė svarstyti Vokietijos LB Valdybos siūlymą įtakoti, kad Illinois universitete steigiamoje lituanistikos katedroje didžiausias dėmesys būtų kreipiamas į Lietuvos istorijos žinovų paruošimą. Suvažiavime dalyvavo ir Vokietijos LB Valdybos išdininkas Rič. TENDZEGOLSKIS. Kadangi apie mūsų veiklą nuolat rašoma INFORMACIJOSE, tai jos čia ir nekartosime.

Rašytoja Irena JOERG-Naudžiūnaitė sakė, jog A u s t r i j o j e lietuvių nėra; bent jai nežinomi. Todėl ir LB Austrijoje nėra galimybės įsteigti.

Perskaitytas Š v e d i j o s LB pirmininko VILKĖNO pranešimas. Švedijoje yra apie šimtas lietuviškų ar mišrių šeimų. Šiemet paminėta Vasario 16. Veikiama kartu su estais ir latviais. Jie žymiai gausesni.

Vilkėno pranešimą papildė Aldona BROELAND-Balandaitė žodžiu.

Australietis NORMANTAS perdavė A u s t r a l i j o s lietuvių sveikinimus ir glaustai apžvelgė jų veiklą.

Išsamus P a s a u l i o L B - V a l d y b o s pranešimas buvo paruoštas raštu ir iš anksto išdalytas suvažiavimo dalyviams. Valdybos pirmininko pavaduotojas Vaclovas KLEIZA žodžiu painformavo, kad 1983 Čikagoje ruosiamos Pasaulio lietuvių dienos, kurių metu įvyks ir PLB VI Seimas. Jį sudarys 145 atstovai; 26 iš Europos: Vokietijos LB numatyti 8 atstovai, Didž. Britanijos 5 atstovai, Prancūzijos ir Švedijos po 3, Belgijos, Šveicarijos ir Italijos LB po 2 ir Austrijos lietuviams 1. Prašė nedelsti su atstovų išrinkimu. Pagaidevo, kad ateinančiais metais jie dalyvautų Europos kraštų LB vadovų suvažiavime.

Pasaulio LB Valdyba skatina ir žada finansiškai paremti lietuvių tautinių šokių mokytojų kursus. Illinois universitete numatoma steigti lituanistikos katedra su tyrimo centru. Dabar dar neaišku į ką daugiau bus kreipiama dėmesio: į lietuvių kalbą, istoriją ar literatūrą. Ragino LB kraštų valdybas siųsti PLB Valdybai statutinį mokestį. Kas neįstengia sumokėti 15% narių solidarumo įnašų, tarsi mažiaiau.

Vokietijos lietuvių j a u n i m o sąjungos pirmininkas stud. Kest. IVINSKIS apibūdino jo vadovaujamos sąjungos veiklą. Nusiskundė, kad šiemet Vokietijoj ruošta Europos kraštų liet. jaunimo stovykla tų kraštų jaunimo vadovai neparodė pakankamo dėmesio ir neatsiuntė savo narių.

Su Vasario 16 g i m n a z i j o s darbu supažindino jos Kuratorijos ir Pedagoginės bei Kontrolės komisijos narys dr. J. NORKAITIS. Gimnazijos ir bendrabučių samatós šiemet pasiekė milijoną DM. Mokyklos išlaikymui lėšas duoda vokiečiai, o bendrabučius reikia patiems išlaikyti. Dėl to renkamos aukos visame pasaulyje. Į ją ir vaikus siunčia viso pasaulio lietuviai, išskyrus kraštus už geležinės uždangos. Paskutiniais metais pastebėtas mokinių skaičiaus

mažėjimas. Šiai tendencijai stengiamasi užkirsti kelias.

Apie praėjusiais metais Vokietijos LB Valdybos iniciatyva įsteigta Lietuvių kultūros institucija, jo uždavinius ir tikslus pranešė Instituto vadovybės narys dr. J. Norkaitis.

"Europos lietuvių" svarbą ypač Europos lietuviams išryškino Z. JURAS. Savaitraštis leidžiamas su dideliais nuostoliais, kuriuos padengia Lietuvių namų bendrovė. Laikraščiu reikia daugiau prenumeratorių ir bendradarbių. Suvažiavimo dalyviai pasižadėjo stipriau jį paremti.

Lietuvių informacijos centras Brooklyne, N.Y., darbuotoja Gintė DAMUŠYTĖ perdavė Pasaulio LJS pirmininko Aukštuolio sveikinimus ir nupasakojo prieš porą metų įsteigto Centro darbą. Jam vadovauja kun. K. Pugevičius. Remia PLB, JAV-bių LB, Kanados LB, PLJ Sąjunga, JAV-bių LJS, Kanados LJS ir frontininkai. Bendradarbiaujama su Amnesty International ir pan. organizacijomis. Pateikiama originali informacija ir paskleidžiamos žinios apie Lietuvą iš kitataučių spaudos. Liet. laikraščiams išsiuntinėjama pagrindžio spauda. Leidžiamas žinių biuletenis.

Pranešėja kurį laiką dirbo Keaton College Anglijoje, tad painformavo ir apie ją. Tai akademinio lygio institucija, stebinti religijos persekiojimą komunistų valdomuose kraštuose. Leidžia žurnalą "Religion in Communist Lands". Jos vadovas kun. Michael Bourdeaux yra parašęs knygą apie Lietuvą "Land of Crosses". Brooklyniškis Informacijos centras su juo bendradarbiauja.

Po pranešimų vyko gyvos diskusijos. Iškelta naudingų sumanymų - pvz. telkti nuo savųjų nutolusius žymesnius tautiečius ir svetimtaučius lietuvių draugus, kad, reikalui esant, pakeltų balsą už Lietuvą, įkurti Europos lietuvių apjungimo ir jų veiklos derinimo centrą ir kt.

Nutarta Europos kraštų LB pirmininkų suvažiavimą ateinančiais metais rengti ten, kur įvyks XXIX lietuviškųjų studijų savaitė. To krašto LB Valdyba eina Europos kraštų LB sekretoriato pareigas, t.y. rūpinasi Europos kraštų LB suvažiavimo sušaukimu ir kitais bendrais Europos lietuvių reikalais.

Priimtas šis sveikinimas Lietuvai:

- Europos kraštų lietuvių bendruomenių ir jaunimo vadovai 1981 rugpjūčio 6 buvome susirinkę į savo metinį suvažiavimą Montvillargenne pilyje netoli Paryžiaus, kur tuo pat metu vyko ir XXVIII Europos lietuviškųjų studijų savaitė. Svarstėme Europos lietuviškosios išėivijos reikalus. Suvažiavime dalyvavo du Pasaulio LB Valdybos pirmininko pavaduotojai iš Čikagos, Belgijos, Didž. Britanijos, Prancūzijos, Olandijos, Šveicarijos, Švedijos ir Vokietijos lietuvių vadovai, Lietuvos įgaliotas ministeris dr. A. Gerutis, Vasario 16 gimnazijos kuratorijos narys, Australijos lietuvių atstovas ir svečiai.

Mūsų akys krypo į tėvynę Lietuvą, kantriai kenčiančią okupanto priespaudą ir narsiai kovojančią už savo tautines, religines ir bendražmogiškąsias vertybes. Su pasididžiavimu ir pagarba minėjome toje kovoje nukentėjusius asmenis ir svarstėme, kaip galėtume jiems ir visai engiamai tautai padėti. Mes ryžtingai reikalaujame Lietuvos pavergėjus laikytis tarptautinių įsipareigojimų ir žmogaus teisių ir liautis engti nekaltus mūsų brolius bei seseris. Pasižadame nepavargti, skelbdami pasauliui apie mūsų tautai daromas skriaudas. Vienijamės su jumis, broliai ir seserys, į ryžtingą kovą už Lietuvos laisvę ir valstybinę nepriklausomybę. -

Sveikinimas perduotas per Vatikano radiją, Laisvės radiją Munchene bei kitose lietuviškose radijo programose ir skelbiamas spaudai.

----- xXx -----

V i s i E u r o p o s l i e t u v i a i

skaito savo savaitraštį EUROPOS LIETUVI, leidžiamą Didž. Britanijoje. Prenumeratos kaina - 15 anglų svarų metams. Adresas:

LITHUANIAN WEEKLY, 2 Ladbroke Gardens

London W11 2PT England

P a m i n ė t a s s u k i l i m o 40 - m e t i s

Vokietijos LB Valdyba š.m. birželio 21 suruošė 40-ųjų sukilimo prieš sovietinį okupantą ir Lietuvos valstybingumo atstatymo metinių minėjimą. Tą dieną iš ryto smarkiai lijo. Lietus sutrukdė vokiečių katal.parapijos Dieno Kūno procesiją, kurioje turėjo dalyvauti ir Vasario 16 gimnazija. Bet jis neišstengė sutrukdyti sukilimo minėjimo, tik gal sumažino dalyvių skaičių.

Iškilmes pradėjo mokiniai ir mokytojai, tuoj po pusryčių pakeldami trispalvę. J.Lukošius trumpu žodžiu paaiškiavo iškilmių prasmę. Sugiedotas tautos himnas.

14 val. kun. J. Dėdina s aukėjo šv. mišias ir pasakė pamokslą, šios dienos Evangeliją surišdamas su mūsų gimnazijos ir Bendruomenės gyvenimu. Kristus penkiaais kepaluokais duonos pavalgydino tūkstantinę žmonių minią. Tai stebuklas. Mūsų aplinkoje irgi vyksta stebuklai. Nedidelio būrelio žmonių pastangomis laikosi mūsų gimnazija, Bendruomenė, kasdien laikomos pamaldos už Lietuvą, už lietuviškų reikalų rėmėjus. Gražiai skambėjo lietuviškos giesmės.

Minėjimą pilies salėje, išpuoštoje gausiomis gėlėmis ir lietuviškais simboliais, atidarė Vokietijos LB Valdybos pirmininkas inž. J. K. V a l i ū n a s , pakviesdamas apie sukilimą kalbėti mokyti. Andrių Š m i t a .

Prelegentas pirmiausia pastebėjo, kad 40-ąsias masinių trėmimų pradžios metines gimnazija išpūdingai paminėjo prieš savaitę. Tai buvo lūdna sukaktis. Šiandien prisimename linksmesnius įvykius, prieš 40 metų teikusius mūsų tautai vilčių atgauti laisvę ir atstatyti Lietuvos valstybingumą. Prasidėjus sovietų -vokiečių karui 1941 birželio 22, bomboms krintant ir šūviams pokšint, per kraštą perėjo džiaugsmo banga. Visi tikėjo, kad išvijus bolševikus ir atsivėrus kalėjimų bei koncentracijų stovyklų durims, ir sugrįžus iš miškų nuo išvežimų besislapstantiems žmonėms, užtekės Lietuvai laisvė. Vyrai griebėsi ginklų ir puolė bolševikus, nelaukdami kol ateis vokiečiai.

Kalbėtojas nupasakojo, kaip nuo sovietų okupacijos pradžios augo pasipriešinimo nuotaikos, kokias organizacines formas jos perėjo, kol 1940 spalio 9 buvo įkūrtas Lietuvos aktyvistų frontas, paruošęs sukilimą ir jam vadovavęs iš Berlyno, Kauno ir Vilniaus. Apžvelgęs herojiškas pirmąsias sukilimo dienas, Laikinosios vyriausybės sudarymą, jos darbą bei santykius su vokiečių kariuomene ir Reicho vyriausybe, A.Šmitas padarė išvadą, kad lietuvių dėtos į vokiečius viltys nepasiteisino. Todėl po šešių savaičių darbo Laikinoji Lietuvos vyriausybė pasitraukė, o Lietuvos aktyvistų frontas perėjo į pasyvų pasipriešinimą rudajai okupacijai.

1941 birželio sukilimas išsklaidė komunistų skleidžiamą melą, kad mūsų tauta laisvu noru įsijungė į Sovietų Sąjungą ir įsivedė sovietinę santvarką. Šis žygis pareikalavo daug aukų: per 4.000 krito kovoje bei buvo bolševikų nužudyti. Apie tiek pat buvo sužeistų. Sukilimo aukos įpareigoja mus dirbti tiems idealams įgyvendinti, už kuriuos jos kovojo ir žuvo.

Kun. J.Dėdinas paruošė puikų montažą. Jei prelegentas kreipėsi į klausytojų protą, tai kun.Dėdinas su Monika Gaižauskaite ir Lydija Kairyte žadėjo paliesti širdies stygas. Jis pats ir abi mokinės skaitė tekstus apie 1941 sukilimą, surišančius jį su amžiais nenumalšinamu mūsų tautos laisvės troškimu. Į montažą buvo įjungtas ir magnetofonas su patriotinėmis dainomis bei muzika. Programą užbaigė mokyti. Joanos V a i č i u l a i t y t ė s vadovaujamas 12 gerai susidainavusių ir tautiniais drabužiais pasipuošusių mergaičių chorelis. Nuskambėjus visų sugiedotam Lietuvos himnui, padėkos žodį tarė inž. J.K.Valiūnas.

L i e t u v i ū v a i k ū v a s a r o s s t o v y k l a

Šiemet tęsėsi 3 savaites - nuo liepos 19 iki rugpjūčio 9. Stovyklavo 35 vaikai. Dėl skirtingo mokslo metų pradžios ir pabaigos laiko įvairiuose kraštuose (landuose) ne visi vaikai galėjo tris savaites išbūti stovykloje.

Stovyklai vadovavo mokyti. Ričardas ir Elena Baliuliai bei Marytė Wegnerienė iš Hamburgo, stud.Živilė Vilčinskaitė iš Hageno ir stud.Ričardas Kuhnas iš

Münsterio. Jie rūpinosi stovyklautojų pramogomis, rytine mankšta bei sportu, lituanistiniu švietimu, ypač dainomis ir žaidimais, bendra stovyklos tvarka ir poilsiu. Buvo suruošta keletas iškylių pėsčiomis į artimesnes vietas, pora didelį išpūdį palikusių naktinių iškylių į mišką, keletas laužų su programomis, sporto varžybų su premijomis, šokių vakarų, rodyta filmų.

Pradžioje vaikai buvo vežami maudytis į Heppenheimo ežerėlį. Vėliau Vasario 16 gimnazijos mokyt. A. Weigel'is atgabeno į Romuvą ir įrengė maudymosi baseiną. Jame vaikai pliuškinosi kiek tik norėjo. Kartu su lietuviškais stovyklavo ir mokyt. Weigel'io duktė Kristina. Ji gražiai dainavo lietuviškas dainas ir stvėrėsi mokyti lietuviškai.

Vaikų stovyklos metu Romuvoje nuo liepos 26 iki rugpjūčio 2 vyko Europos lietuvių jaunimo stovykla. Geriau lietuviškai mokantys vyresnieji vaikai klausėsi jaunimui skaitomų paskaitų. Jaunimas bendradarbiavo su vaikais kartu dainuodami, žaisdami bei sportuodami. Jis suruošė vaikams ir specialų laužą su įdomia programa tvenkinio saloje. Liepos 29 stovyklautojai iškylavo ištisą dieną. 8591 LS lietuvių kuopos Schwetzingene vadas maj. J. K. Valiūnas parūpino karišką autobusą, nugabenusį stovyklautojus į Schwetzingeną, kur jie buvo supažindinti su kuopa, pavaišinti skaniais kariškais pietumis, ledais ir dar apdovanoti. Apžiūrėtas garsusis Schwetzingeno parkas su pilimi, aplankytas Heidelbergas ir jo pilis. Kitą dieną tas pats autobusas pavežiojo stovyklautojus po Bergstrasse's apylinkes ir artimąjį Odenwaldą.

Kiekvieną sekmadienį Hüttenfeldo katal. bažnytėlėje arba Romuvos parke buvo laikomos pamaldos. Jas įdomiai vedė iš Čikagos atvykęs didelis jaunimo organizatorius tėv. Antanas Saulaitis, S.J. Jose dalyvavo visi stovyklautojai, Romuvos gyventojai ir svečiai. Tyliame parke gražiai skambėjo lietuviškos giesmės. Rugpjūčio 2 tėv. Saulaitis laikė su kun. Fr. Skėriu eku-menines pamaldas.

P a b a l t i e č i ų d i e n o s A n n a b e r g e

prasidėjo rugpjūčio 21. Keliolika ankstyvųjų svečių susirinko po vakarienes rūmų svetainėje susipažinti ir pavakaroti. Oficialus renginio atidarymas įvyko rugpjūčio 22 rytą. Namų šeimininkas senj. J. URDŽE paskelbė kas dalyvauja ir paprašė tautybių atstovus padaryti pranešimus.

E s t ų atstovė Linda MICHEL iš Düsselendorfo pranešė, kad estų Bendruomenė Vokietijoje sudaro apie 2.000 narių. Estų pasididžiavimas - jų choras LEELO, neretai koncertuojantis ir užsieny. Veikia skautai, tautinių šokių grupė, leidžiamas laikraštis.

L a t v i ų veiklą Vokietijoje apžvelgė jų Centro komiteto narys KIPLOKS. Jų Bendruomenei priklauso apie 6.000 registruotų narių ir dar keletas tūkstančių nepriklausančių. Veikia 7 mišrūs chorai ir dar 1 vyrų. Didžiausias choras yra Kėlne, susidedantis iš 52 asmenų. Pusė dainininkų jaunesni kaip 35 metų amžiaus. Chorų narių skaičius auga. Į juos susibūrė apie 160 dainininkų. Veikia tautinių šokių ir dvi teatro grupės. Į renginius susirenka apie 700 asmenų. Veiklūs skautai. Leidžiamas laikraštis. Latviai turi ir savo gimnaziją Münsterį su 60-80 mokinių. Jaunimas susitelkęs į savo Europos latvių jaunimo sąjungą ELIA.

Apie l i e t u v i ų pluoštą duomenų pateikė Vokietijos LB Valdybos reikalų vedėjas J. LUKOŠIUS. Įdomus buvo palyginimas latvių ir lietuvių gimnazijų bei Bendruomenių įvairiais atžvilgiais.

L i e t u v o s v o k i e č i ų veiklą apibūdino MILLER iš Mülheim-Ruhr. Iš Lietuvos į Vokietiją yra atvykę per 50.000 vokiečių ir iki šiol dar atvyksta, tačiau tik nedidelė jų dalis priklauso Landsmannschaft'ui der Deutschen aus Litauen. Leidžia laikraštį DIE RAUTE, turi savo muziejų Neheim-Hüsten. Jame yra daug rodinių iš Lietuvos. Daugumas šios organizacijos narių kalba gerai lietuviškai, mokalietuviškų dainų ir yra draugiškai nusiteikę lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu.

Senj. J. URDŽE suteikė žinių apie P a b a l t i e č i ų k r i k š č i o -

n i ū s t u d e n t ū s a j u n g o s darba Annaberge. Ji leidžia "Anna-bergo žinių lapelį". Pažymėtina lietuvių literatūros sekcijos veikla; nagrinėjama lietuvių literatūra, kviečiant rašytojus iš Lietuvos ir išeivijos. Š.m. spalio 23-25 atvyksta rašytojas A.Landsbergis iš New Yorko.

Senj.J.Urdzė prašė estų, latvių ir lietuvių Bendruomenių valdybą paskirti atstovus į Komitetą pabaltiečių dienoms Annaberge rengti.

Popiet Latvijos vokiečiai Bong skaitė paskaitą apie pabaltiečių atsiradimą prie Baltijos jūros istoriniais laikais. Savo tezes grindė archeologijos (iškasų) duomenimis. Po paskaitos atsakinėjo į paklausimus.

Po vakarienės dainuota, šokta ir šnekučiuotasi, girksnojant vynelį ar alutį.

Sekmadienis (rugpj.23) pradėtas p a m a l d o m i s , laikytomis senj.J.Urdzės pilies koplyčioje. Pakaitomis giedojo estų choras LEELO ir maldininkai. Turiningą pamokslą apie Kristaus užtikrinimą, kad kur du ar trys susirenka Jo vardu, ten ir Jis yra, lietuviškai pasakė tėv.Antanas Saulaitis, S.J., iš Čikagos. Tikslią pamokslą santrauką vokiečių kalba pateikė senj.Urdzė.

Po pamaldų įvyko pabaltiečių koncertas didžiojoje salėje. Latvis pianistas D. BRUVERS dviem išėjimais atliko vokiečių kompozitorių ir Rachmaninovo kūrinius. 20 dainininkų mišrus estų choras "Leelo" iš Düsselendorfo taip pat dviem išėjimais darniai padainavo 9 estų dainas estiškai. Operos solistas latvis P.PRIEDITIS (tenoras) solo padainavo keletą vokiečių ir porą latvių dainų. Koncertą užbaigė NRW lietuvių moterų dainos būrelis su dideliu pasisekimu padainavęs 5 lietuviškas dainas. Dainų turinį vokiškai pranešė ir jas gitara palydėjo stud.Kešt.Ivinskis. Koncerto klausėsi apie 80 asmenų.

Pasinaudodami pabaltiečių suvažiavimo proga, š.m. rugpjūčio 22 vakare Annaberge susirinko Nordrhein-Westfalijos LB vadovai pasitarti. Dalyvavo Vokietijos LB Valdybos įgaliotinis NRW kraštui ir VLB Bocholto apylinkės pirmininkas Jer.GULBINAS, VLB Valdybos reikalų vedėjas J.LUKOŠIUS, NRW įgaliotinio patarėja kultūros reikalams O.BOEHMIENĖ, Dortmundo apylinkės pirmininkas ir įgaliotinio patarėjas organizaciniam reikalams Ew.LUKOŠAITIS, Bonn-Köln apylinkės pirmininkas J.IVANAUSKAS. VLB Solingeno apylinkei atstovavo jos sekretorius J.AŠMANTAS, Vokietijos lietuvių moterų klubų federacijai - P.IVINSKIENĖ, Punksko lietuviams - dipl.teisin.Br.DEGUTIS.

Pasitarimams vadovavo Jer.Gulbinas. Jis pranešė, kad NRW yra 8 LB apylinkės. Burgsteinfurto apylinkė yra merdėjimo stadijoje - belikę 3 nariai. Panašiam stovy yra ir Bielefeldo apylinkė tik ne dėl narių trūkumo, o dėl vadovybės neveiklumo. Bus dedamos pastangos tai apylinkei atgaivinti. Veikia lietuvių moterų dainos būrelis.

Š.m. lapkričio 13 ir 14 Una-Massen stovykloje šaukiama užsieniečių (heimatlose Ausländer) konferencija jų socialiniams reikalams svarstyti. Pranešimą padarys ir į klausimus atsakinės Jungtinių Tautų aukštojo komisaro pabėgėlių reikalams atstovo Vokietijoje teisinis patarėjas dr.Löffler. Ypač bus aptariami užsieniečių rentų klausimai. Lietuviai, kurių prašymai įskaityti į rentas Lietuvoje ištarnautą laiką vokiečių įstaigų buvo atmesti, prašomi tuoj pat kreiptis į Jer.Gulbiną (Münsterstr.79, 4290 Bocholt), nurodant kuri įstaiga, kada ir dėl kurių priežasčių prašymą atmetė, arba pasiunčiant atitinkamo rašto foto kopiją. J.Gulbinas lietuvių skundus įteiks dr.Löffler, kuris sako, kad "heimatlose Ausländer" statusą turį arba turėję asmenys socialiniame aprūpinime neturi būti blogiau traktuojami už vokiečius.

Aukštojo komisaro įstaiga painformavo, kad yra galimybė asmenis (heimatlose Ausländer), gydomus nervų ligų įstaigose, iš tų įstaigų išimti, jei jie yra pasveikę ir tik neturi kas jais rūpintųsi. Apie tokius ligonis reiktų pranešti tiesiog Aukštojo komisaro atstovo įstaigai - Der Hohe Flüchtlingskomissar der Vereinten Nationen. Amt des Vertreters in der Bundesrepublik Deutschland. Rheinallee 18, 5300 Bonn.

Tęsdamas savo pokalbį, J.Gulbinas nurodė, kad 1982 numatomas surengti centrinis Vasario 16 minėjimas NRW Düsselendorfe. 1981 renginiams NRW vyriausybė davė pakankamai lėšų. Dėl atsiskaitymo iš jų jokių sunkumų neturėta.

Pranešimus pateikė ir kiti pasitarime dalyvaujantys asmenys. Nusiskusta, kad Vokietijos LB statuto numatytas apylinkių vadovybėms vienerių metų kadencijos laikas yra per trumpas. Praėjusiais metais Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas prašė kadenciją prailginti, bet VLB Taryba į tą prašymą matomai neatkreipė savo dėmesio ir statuto nepakeitė.

Po pasitarimo NRW LB vadovai įsijungė į bendrą pabaltiečių pobūvį.

H a m b u r g

Hamburgiškiai rinkimus į savo LB apylinkės valdybą ir Kontrolės komisiją įvykdė korespondenciniu būdu š.m. birželio 25. Balsavo 34 asmenys. Į Valdybą išrinkti daugiausia balsų gavusieji trys kandidatai: Ir. Rotkytė (Radtke), Manfr. Šiušelis ir L. Narkus. Vėliau jie taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas Manfredas Šiušelis, vicepirmininkas ir sekretorius Leonas Narkus ir išdininkė Irena Rotkytė (Radtke).

Kontrolieriais išrinkti daugiausia balsų surinkę Arvydas Lingė ir Mykolas Lipšys.

40-ąsias masinių pabaltiečių trėmimų pradžios metines hamburgiškiai paminėjo ekumeninėmis pamaldomis, laikytomis dvasiškių dr. Ed. Kūgi, tėv. dr. K. Gulbino, J. Barany ir dek. V. Šarkos Šv. Petro bažnyčioje. Parokslą pasakė tėv. dr. Konst. Gulbinas. Vokiškai ir lotyniškai giedojo Šv. Kryžiaus parapijos choras, vadovaujamas Wolf. Gieringo. Po pamaldų parapijos salėje L. Narkus parodė savo dokumentinį filmą apie pabaltiečius Hamburge. Jame žiūrovai matė ir kaip buvo švęstos 39-osios metinės masinių pabaltiečių trėmimų praėjusiais metais.

L ū b e c k

Ir šio uostamiesčio lietuviai nepraleido nepaminėję 40-ųjų trėmimų metinių. Šv. mišias Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje aukojo kunigai V. Šarka ir H. Lüttel.

Popiet vyko pabaltiečių eisena kapinėse. Estai, latviai ir lietuviai trėmimų aukas prisiminė ir pagerbė prie savo tautinių paminklų. Padėti vainikai ir gėlės. Prie lietuvių pamirklo kalbą pasakė VLB Lūbecko apylinkės pirmininkas Pr. Kotkis. Susikaupimo valandėlę pravedė dek. V. Šarka. Sugiedotas Lietuvos himnas.

Ta proga kun. V. Šarka pašventino gražų antkapį prieš metus mirusiam šios LB apylinkės nariui Vladui Stunguriui. Po iškilnių našlė Stefanija Stungurienė pakvietė visus vaišių, kurios truko keletą valandų.

M ū n c h e n

Š.m. rugsėjo 6 buvo labai lietuviškas sekmadienis šiame didmiesty. Iš pat ryto Bavarijos I televizijos programoj "Tautos, dainos, žokiai" visą pusvalandį skambėjo lietuvių liaudies dainos ir muzika. Darbo, vestuvinės, raudos, sūtertinės dainos iš įvairių Lietuvos sričių buvo vykusiai parinktos ir gražiai pristatytos vokiškam žiūrovui. Tai mūncheniškių lietuvių nuopelnas, kurie įteikė televizijai tinkamas plokšteles ir medžiagą.

Oberschleissheime prie Mūncheno tą pačią dieną vyko pasaulinių irklavimo pirmenybių užbaiga, kur sovietinių sportininkų sudėty dalyvavo 4 lietuviai: Zigmas Gudauskas, Jonas Narmontas, Stasys Narušaitis ir Jonas Pinskus. Jie irklavo sovietinėj aštuonvietėj, laimėjusioj aukso medalį. Aštuonvietės treneris yra taip pat lietuvis Pimas Rudžionis. Pirmenybėms irkluotojai buvo lavinami Nemune ir Galvės ežere Trakuose.

Prieš savaitę taip pat pirmą vietą laimėjusioj sovietinėj aštuonvietėj buvo lietuvaite Regina Baltutyte iš Vilniaus.

Varžybas stebėję lietuviai prisiminė olimpiados metu 1972 tame pačiame kanale irklavusį ir aukso medalį laimėjusį Vladą Česiūną ir jo liūdną likimą...

R o m u v a

Kiekvieno mėnesio antrą sekmadienį 15 val. Romuvoje renkasi šios LB apylinkės nariai. Vasarą daugelis buvo išvažinėję atostogų. Pirmas susirinkimas po atostogų įvyko rugsėjo 13. Pirmiausia pasivaišinta kavute ir slyviniais pyragėliais bei sausainiais.

Apylinkės pirmininkas Arm.Lipšys pranešė naujienas: dvi poros - Žaliukai ir Buiviai - sukūrė šeimas, į gimnaziją atvyko naujų lietuvių mokytojų, kurie, tikimasi, įstos pilnateisiais nariais į mūsų apylinkę. Taigi numatomas žymus narių skaičiaus padidėjimas. Paprašė duoti siūlymus ateities veiklai.

Svarstytas ir priimtas sumanymas įkurti dainos ratelį. Į ateinantį susirinkimą spalio 11 balsingi nariai prašomi atsinešti dainorėlius. Jei bus palankus oras, ateinantį sekmadienį (rugsėjo 20) išvykti grybauti.

V a j u s a+a dr. Jono GRINIAUS antkapiui įrengti

Visiems dr.J.Griniaus draugams ir gerbėjams

Netrukus (lapkričio 10) sueis metai nuo a.a. dr.Jono Griniaus mirties. Velionio žmona Alina yra užsakiusi mirusiajam antkapį, kurio projektą padarė skulptorius A.Mončys (Paryžius). Akmens antkapy įprojektuotas rūpintojėlio motyvas.

Antkapis kainuos 6.000 DM; skulptoriaus honoraras atskirai. Būtų gražu, jei galėtume surinkti tiek, kad pakaktų ir skulptoriaus honorarui apmokėti.

Nuoširdžiai prašome visus, kuriems garbingasis velionis yra brangus ir prisimintinas, prisidėti prie antkapio pastatymo išlaidų padengimo. Sutarta, kad antkapis bus pastatytas iki š.m. lapkričio 1.

Aukas prašome siųsti J.Baraso vardu į banko sąskaitą: DRESDNER BANK
Konto Nr. 42264833 6750 Kaiserslautern

Jei kas norėtų pinigų siųsti pašto perlaida arba čekiu, malonėkite adresuoti vajaus pravedimu rūpintis įgaliotiems:

J.Barasas, Mannheimer Str.209, 6750 Kaiserslautern arba
V.Natkevičius, Franconvillestr.13, 6806 Viernheim

pas. J.Barasas ir V.Natkevičius

Antkapis buv. Vokietijos LB Prezidiumo pirmininkui, rašytojui ir mokslininkui prof.dr.Jonui Griniui numatomas atidengti ir pašventinti š.m.lapkričio 15 Mūnchene, Westfriedhof kapinėse.

L I E T U V I Š K O S V E S T U V Ė S R O M U V O J E

Vasario 16 gimnazijoje iki šiol yra buvę, berods, tik vienos vestuvės: tai bendrabučių vedėjų Marijos Saulaitytės ir Algio Stankaus. Dabar jau tuokiasi ir buvę mokiniai. Kai kurie jų užsimano įžengti į vedybinį gyvenimą ten, kur leido gražiausias mokslo metų dienas - Romuvoje.

J ū r a t ė J u r k š a i t ė i r R o m a s Ž a l i u k a s

sumainė aukso žiedus š.m. liepos 11. Penktadienio vakarą suvažiavo nemažas būrys jaunųjų giminių ir draugų. Visi susėdę parke vaišinosi skaniais valgiais bei gėrimais ir ilgai linksminosi bei dainavo.

Šeštadienį suvažiavo apie 100 svečių. 14 val. visi rinkosi Hüttenfeldo katalikų bažnytėlėn. Jaunąjį į bažnyčią palydėjo keturi pabroliai - Kęstutis Ivinskis, Mečys Landas, Algis Valiūnas ir Wolfgang Fischer - ir piršlys Antanas Šiugždinis, senj. Jaunąją lydėjo keturios pamergės - Živilė Vilčinskaitė, Ramunė Buivytė, Vida Paulikaitė bei Angelė Vilčinskaitė - ir svočia Marytė Šmitienė. Mišias atnašavo ir jamuosius sutuokė tėv.A.Bernatonis. Giesmes vargonais palydėjo K.Bendoraitis iš Schwetzingeno.

Sugrižę į gimnaziją svečiai rado vartus uždarytus ir priešais juos ožį su rąstu, kurį jaunieji turėjo supjaustyti. Piršliui išsipirkus, vartai buvo

atkelti. Prie gimnazijos pastato Jūratės tėvai ir Romo brolis bei sesuo pasitiko jaunuosius su duona ir druska. Visiems išgėrus šampano ir pasveikinus jaunuosius, padaryta bendra vestuvių nuotrauka ant gimnazijos laiptų.

Valgykla buvo gražiai išpuošta lietuviškom juostom, rūtų šakelėm, gėlėm ir žvakėm. Bet jaunųjų stalą buvo užėmę kiti vestuvininkai (jaunoji Arminas Lipšys ir jaunikis Danguolė Kviklytė). Ir vėl teko piršliui išsipirkti. Tėv. A. Bernatonis perskaitė Jūratei ir Romui skirtą Šv. Tėvo palaiminimą vestuvių proga. Kalbėjo piršlys. Jaunųjų vardu visiem susirinkusiem dėkojo Romas Žaliukas. Visi pakėlė šampano taures ir sugiedojo ilgiausių metų jauniesiems. Ir valgio ir gėrimo netrūko, o akordeonu linksmo M. Landas. Vėliau atvyko ir kitas muzikantas.

Sekmadienio rytas pradėtas keltuvėm. Grupelė vestuvininkų perėjo visus kambarius ir svečius prikėlė su muzika ir šampanu. Bepusryčiaujant atvyko netikėta viešnia. Vėliau paaiškėjo, jog tai buvo piršlys, persirengęs moteriškais drabužiais. "Budeliai" jį pagavo ir nutempė į parką, kur įvyko teismas. Teisėjas (Manfredas Šiušelis) išskaičiavo piršlio melagystes ir, visiems pritariant, nusprendė pakarti. Po to piršlys buvo "laidojamas". Visą sekmadienį svečiai linksminosi gimnazijos parke, o kai kurie pasiliko net iki pirmadienio.

Jūratė ir Romas yra buvę Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Jūratė dirba Heidelbergo klinikoje laborante, o Romas studijuoja architektūrą Darmstadto universitete. Šiuo metu abu yra VLJS Valdybos nariai.

R a m u n ė B u i v y t ė i r M e č i s l o v a s L a n d a s
Civil. metrikacijos biure užsirašė š.m. rugpjūčio 6. Ta proga Mečislovas prisiėmė Ramunės pavardę ir dabar jis vadinasi nebe Landas, bet BUIVYS.

Bažnytinės sutuoktuvės įvyko per Žolinę, t.y. rugpjūčio 15. Hüttenfeldo katal. bažnyčioje jaunuosius sutuokė tėv. Alf. Bernatonis per iškilmingas šv. mišias. Prisirinko pilna šventovė tautiečių, daugiausia jaunimo. Gražiai buvo giedamos lietuviškos giesmės.

Toliau viskas vyko pagal lietuviškų vestuvių papročius. Be jaunųjų vestuvinę diduomenę sudarė svočia su piršliu - Marytė ir Andrius Šmitai, pamergė - jaunosios sesutė Daina Buivyte iš Baltimorės, Md., ir pabrols Antanas Žaliukas. Svarbiausias vaidmuo atiteko piršliui su svočia.

Jaunikio ir piršlio bėdos prasidėjo jau grįžtant iš bažnyčios. Romuvos kiemas buvo užtvirtas. Piršlys turėjo išpirkti įėjimą. Čia pat jaunikis turėjo supjaustyti kietmedžio rąstą. Apdairus piršlys buvo parūpinęs motorinį pjūklą, bet jaunikiui nesisekė užvesti motorą. Prakaituodamas, jis teįstengė nupjauti du gabalus. Vadinasi, tik tiek gali tikėtis vaikų.

Prie gimnazijos durų jaunųjų tėvai savo vaikus pasitiko su duona, druska ir pačių gamintu krupniku. Valgyklos salėje rasti kitų vestuvininkų užimti stalai. Čia sutuoktuves su visa gauja šventė jaunikiu persirengusi Živilė Vilčinskaitė, o jaunąja - Kęstutis Ivinskis. Piršliui teko išpirkti stalus.

Visiems susėdus, prasidėjo ilgos sąmojingos oracijos. Piršlys be saiko gyrė jaunąjį, o svočia - jaunąją. Kalbėjo ir daugelis svečių, duodami rimtų ir nerimtų patarimų šeimyniniam gyvenimui. Gauta krūva sveikinimų telegramomis ir laiškais iš Vokietijos, JAV-bių ir Prancūzijos. Juos vainikavo Šv. Tėvo palaiminimas jauniesiems. Pakeltos taurės šampano į jaunųjų, jų tėvų ir sąmojum pertekusio piršlio bei svočios sveikata. Suskambo ilgiausių metų. Įteikta krūva įvairiausių dovanų.

Tada prasidėjo vestuvių puota. Nors per šimtas žmonių kirto išsijuosę, bet skanių patiekalų kalnai tik nežymiai mažėjo. Tarp įvairių skanumynų buvo apie 20 tortų (didžiausias, triaukštis, tai svočios), du iš Lietuvos atkeliavę raguočiai, naminiai sūriai, 17 kg duonos kepalas ir kt. Apie gėrimus nereikia nė kalbėti.

Kur jaunimas - ten šokiai ir dainos. Per šias vestuves skambėjo tik lietuviškos dainos. Iš šimto su viršum svečių gal tik su vienu kitu lietuviškai negalima buvo susikalbėti. O jie buvo suvažiavę net iš trijų žemynų: jaunosios tėvai Danguolė ir Justas bei sesuo Daina atvyko iš Baltimorės, Md., brolis Gintaras Buivytis iš Kalifornijos ir dar gražus būrelis lietuviško jaunimo iš kitų JAV-bių vietų, jaunojo mama Antanina ir brolis med. doktorantas Rudolfas Landai iš Mūncheno, ir dar kiti giminės iš kitur. Trys jauni tautiečiai, smarkūs šokėjai ir dainininkai, buvo atvykę iš lietuviškos diasporos Punske. Jonas tris dienas ir tris naktis grojo akordeonu lietuviškas melodijas nepavargdamas. Netaip aktyviai dalyvavo vyresnio amžiaus keliautojas Normantas iš Australijos. Šokiams grojo lietuviškas trio iš Darmstadto.

Sekmadienis (ruggpj.16) pradėtas miegalių žadinimu triukšminga muzika ir šampanu. Po pusryčių piršlys, persirengęs moteriške, bandė pasislėpti tarp garbingų svečių, vaidindamas tetą iš Vilniaus. Budrių seklių (Ant. Žaliukas, Rimas Sabas, Kęst. Ivinskis ir Petras Vegneris) jis buvo demaskuotas ir atiduotas teisėjui (Juozas Sabas), kuris, suskaičiavęs ir viešai paskelbęs piršlio apgavystes, nusprendė jį pakarti. Nieko nepadėjo nei jaunosios maldavimai. Egzekucija įvykdyta po senu Romūvos ažuolu. Įspūdingos buvo piršlio laidotuvės su graudžia akordeono muzika ir palydų raudomis.

Pagrindinis vestuvių ceremonijų veikėjas buvo piršlys (užrašas ant jo juostos skelbė "piršlys") Andrius Šmitas. Jo vaidybinių sugebėjimų dėka mūsų liaudies papročiai sutvieskė visu žavumu ir buvo labai gera pramoga svečiams, kurie vis buvo įtraukiami į folklorinį sukūrį.

Sakoma, jog lietuviškos vestuvės vyksta visą savaitę. Ramunės ir Mečislovo Buivių vestuvės truko tik tris dienas. Tik artimieji giminės ir draugai pramogavo ištisą savaitę.

60 METŲ VINCENTAI IR RICHARDUI HERMANAMS

Š.m. rugsėjo 12 VLB Mūncheno apylinkės pirmininkas dipl. inž. Richardas Hermanas, o prieš porą mėnesių ir jo žmona Vincenta, atšventė 60-ąją gimtadienį. Sukaktuvininkas yra gimęs 1921 rugs. 11 Šunskuose, Marijampolės apskr., ūkininkų šeimoje. 1941 repatrijavo į Vokietiją ir buvo paimtas į kariuomenę. Teko pabuvoti Sibire karo belaisviu. 1959 antrą kartą repatrijavo į Vokietiją. Apsigyveno Mūnchene, kur studijavo geodeziją ir 1961 išgigijo inžinieriaus laipsnį. Po ilgesnio darbo ir praktikos jam suteiktas dipl. inžinieriaus (FH) vardas.

Jubiliatas yra uolus bendruomenininkas. Nuo 1964 iki šios dienos yra VLB Mūncheno vadovybėje: 1964-1968 buvo apylinkės sekretorius, o 1969-1971 - pirmininkas.

Vincenta Hermanienė yra daug metų vadovavusi Mūncheno lietuvių moterų klubui. Ir dabar uoliai dalyvauja visuomeninėje lietuvių veikloje. Ji yra ir gera dainininkė.

Hermanai yra muzikų šeima. Duktė Violeta baigia dainavimo studijas ir su pasisekimu dažnai koncertuoja Vokietijos lietuvių renginiuose. Sūnus Alfredas muzikos studijas jau baigė ir dabar duoda muzikos pamokas.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

M o k s l o m e t ų u ž b a i g a

1981 liepos 2 mokytojams ir bendrabučių vedėjams buvo labai darbinga diena: visą priešpietę ir popietę posėdžiavo išvesdinėdami mokiniams pažymius ir sprenddami jų likimą.

Liepos 3, pakėlė vėliavą ir sugiedojo Lietuvos himną, mokiniai su lietuviais mokytojais susirinko į pilies salę baigiamojo akto, kurio iškilmingumą padi-

dino Lietuvos diplomatinės tarnybos atstovo įgalioto ministerio dr. A. Geručio dalyvavimas. Vicedirektorė V. Pancerienė paskelbė mokslo metų rezultatus (pažymiai išvesti pagal vokiečių sistemą nuo 1 iki 6, kur 1 yra geriausias, o 6 blogiausias pažymys).

Bendras visų mokinių pažangumas - 2,75. Atskiros klasės pagal pažangumą išsirikiavo tokia eile: I kl. - 2,10; III kl. - 2,42; IV kl. - 2,52; II kl. 3,0; V kl. - 3,04; VI kl. - 3,06; VIII kl. - 3,1 ir VII kl. - 3,13.

Geriausi mokiniai: Jūratė Baronaitė, ^{I kl.} pastekė pažymių vidurkį 1,27; Inga Bitautaitė, IV kl. - 1,76; Liza Pauliutė, VI kl., ir Robertas Funkas, III kl. po 1,80; Arnoldas Sauka, I kl. - 1,90; Arvidas Herbstas, IV kl. - 2,07 ir t.t.

Pavyzdingiausių mokinių viršūnėje atsistotojo Liza Pauliutė, gavusi iš elgesio, darbštumo ir tvarkingumo po 1. Antrą vietą užėmė Jūratė Baronaitė. Į pavyzdingo elgesio mokinių skaičių pateko ir G. Griunvaldaitė, I kl., Arvidas Herbstas, Liza Pauliutė, Lydija Kairytė, VII kl., Ingrida Pancerytė, VII kl., Monika Gaižauskaitė, V kl., Birgit Gelžaitytė, V kl., Robertas Slavikas, VIII kl.

Iššaukti geriausi atskirų klasių mokiniai: I + II kl. - Jūratė Baronaitė, Arnoldas Sauka ir Gabr. Griunvaldaitė; III kl. - Robertas Funkas, Joachim Freter, Wdfgang Lange; IV kl. - Inga Bitautaitė, Arvidas Herbstas ir Monika Gelžaitytė; V kl. - Monika Gaižauskaitė, Lidija Kuršytė ir Birgit Gelžaitytė; VI kl. - Liza Pauliutė, Lilija Burškaitytė ir Sigutė Kazakevičiūtė; VII kl. - Lydia Kairytė, Renata Bertulaitytė, Ingrida Pancerytė ir Dana Giesaitė; VIII kl. - Robertas Slavikas, Eimantas Sakalauskas ir Irena Schröter. Klasių auklėtojai įteikė jiems gimnazijos ir savo dovanas knygomis. Vicedirektorė, sveikindama, pastebėjo, kad darbas kartus, bet jo vaisiai saldūs.

Direktorius J. Kavaliūnas sakė, kad lyg vakar toje pačioje salėje pradėjome mokslo metus, o šiandien, džiaugdamiesi, apžvelgiame savo darbo vaisius. Jaunų dienų laikas labai svarbus, nes juo dedamas viso gyvenimo pagrindas. Ne visiems gerai sekėsi. Kam teko suklupti, tegu keliiasi ir ryžtingai žengia toliau. Pasinaudokite užtarnautu poilsiu, kad naujomis jėgomis galėtumėte pradėti naujus mokslo metus.

Šiandien tenka atsisveikinti su mielais ir brangiais asmenimis. Mus palieka vicedirektorė Vincenta Pancerienė ir mergaičių bendrabučio vedėja Marytė Šmitienė. (Joms įteikiamos gėlės ir knygos). Netenkame ir berniukų bendrabučio vedėjo pavaduotojo bei mokytojo Ronaldo Tesnau. (Jam įteikiamas butelis vyno ir knyga). Direktorius tarė iki pasimatymo š.m. rugpjūčio 31, o šiandien ir rytoj kvietė linksmi pašvesti.

V. Pancerienės atsisveikinimo žodis buvo jautrus. Pastebėjusi, kad kiekvienam tenka gyvenime daug kartų susitikti ir išsiskirti, kalbėtoja aptarė savo pasaulėžiūrą. Gyvenimas, anot jos, nėra malonumas, bet pareiga tėvynei, šeimai, mokyklai, darbui. Susirinkome atsisveikinti. Per praėjusius dešimt mėnesių buvo įvairių valandų, bet daugiau šviesių, negu tamsių. Linkėjo ryžtingai tęsti darbą.

Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis sakė, kad jam malonu buvo matyti mokinius, kurie stengėsi gerai atlikti savo pareigas, Jais didžiuojasi tėvai ir mokykla. Niekas nesididžiuoja tinginiais ir apsileidėliais. Jie turėtų šiandien ryžtis pasitaisyti. Pabrėžė mokytojo darbo svarbumą ir atsakomybę - formuoti jauno žmogaus asmenybę.

Kreipdamasis į direktorių Kavaliūną, kalbėtojas pastebėjo, kad praėję metai įvedė jį į šią mokyklą ir suteikė patyrimą. Ateinantys mokslo metai bus lengvesni. Linkėjo per atostogas gerai pailsėti ir vėl grįžti.

Trijų pedagogų išvykimas yra didelis nuostolis mūsų mokyklai. Dėkojo už pašvestas jėgas lietuvybei išlaikyti ir stiprinti. Prisiminimui įteikė visiems trims po Andre Martin/Peter Falke knyga "Christus stirbt in Litauen".

Po to mokiniai išsiskirstė į klases gauti mokslo metų baigimo pažymėjimų.

PIRMASIS BUV. MOKINIŲ IR DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Oficialus Vasario 16 gimnazijos 30 metų sukakties minėjimas įvyko š.m. vasario 21. Kartu paminėtos ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 63-sios metinės. Sukviesta daug aukštų lietuvių ir vokiečių svečių, kurie pasakė gimnaziją giriančias kalbas ir įteikė nemažai dovanų.

Buv. ir esamų mokinių bei darbuotojų suvažiavimas š.m. liepos 3-5 buvo daugiau uždaro, šeimyninio pobūdžio. Liepos pradžia šiam renginiui pasirinkta dėl to, kad tas laikas sutapo su gimnazijos mokslo metų baigimu ir vasaros atostogomis. Be to, tai gražiausias vasaros mėnuo. Tikėtasi gražaus oro, leidžiančio pasinaudoti dideliu Romuvos parku, kad nereiktų masei žmonių dvi ar tris dienas dusti uždaroje patalpoje. Viltys pasiteisino.

Suvažiavimui iš anksto kruopščiai pasiruošta. Rengimo komisija, susidedanti iš direkt. J. Kavaliūno, vicedirekt. V. Pancerienės, mokyt. A. Weigel, D. Grybinaitės, J. Vaičiulaitytės bei ūkvedės Eug. Lucienės ir buv. mokinių V. Damijonaitis bei Živ. Vilčinskaitės paruošiamuosius darbus pradėjo š.m. pradžioje. Šuku buvo surankioti per 30 metų po pasaulį pasklidusių buv. mokinių bei darbuotojų adresus. Nelengva buvo numatyti ir dalyvių skaičių: daugumas pasiliko ištikimi lietuviškai tradicijai nepranešti laiku apie dalyvavimą. Nepaisydami, kad registracijos terminas buvo net du kartus prailgintas, nemaža dalis kviestųjų atvyko neužsiregistravę.

Svečiai pradėjo rinktis jau liepos 3 iš ryto, o popiet registracija turėjo pilnas rankas darbo. Vakare prigužėjo pilna salė žiūrėti filmų iš gimnazijos dabarties ir praeities. Pirmiausia parodytas prieš porą dienų regionalinėje Hesseno televizijos programoje transliuotas tą pačią savaitę gamintas filmas apie Vasario 16 gimnazijos darbą ir jos problemas. Ypač pabrėžtas pilies remonto reikalas. Mokyt. A. Weigel parodė jo paties gamintą spalvotą filmą apie gimnazijos trisdešimtmečio ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 63-ųjų metinių minėjimą š.m. vasario 21. Jasiukonio prieš daugelį metų JAV-bėse gamintas filmas nukėlė žiūrovus į pirmuosius gimnazijos metus Hüttenfelde. Jau balti pradėdantiais plaukais arba dar kad ir negiliomis raukšlėmis išvagotais veidais šeimos galvos stengėsi atpažinti save mokyklos suole sėdinčiame mokinuke arba jauno mokytojo pareigose. Nemaža dalis, ypač mokytojų, jau mirę. Tik vienas kitas dar tebemokytojauja. Ir pati pilis bei parkas per 20 su viršum metų labai pasikeitę.

Iš pilies visi nuėjo tiesiog prie parke užkurto laužo. Čia juos apgaubė šiltos ir žvaigždėtos vasaros nakties romantika. Vyresnieji stovėjo tylūs ir susimąstę, stebėdami spragsinčią ugnį, kiti kalbėjosi su po daugelio metų sutiktais draugais. Tik mokiniai su jaunosiomis mokytojomis traukė vieną po kitos lietuviškas dainas, stengdamosios į jaunatvės šėlsmą įtraukti ir nejudriuosius. Kalbos ir dainos pradėjo tilti tik patekėjus aušrinei. Tokia buvo įžanga į suvažiavimą.

Tikrosios išskilmės pradėtos liepos 4 vėliavos pakėlimu ir tautos himnu. Kadangi gimnazija neturi salės, galinčios talpinti daugiau negu šimtą asmenų, teko naudotis Hüttenfeldo Bürgerhaus'o patalpomis. Akademijos susirinko į dail. Alf. Krivicko gražiai išpuoštą salę apie pusantrą šimto iš daugelio kraštų suvažiavusių tautiečių. Iš svetimtaučių atsilankė tik evang. dekanas Trautmann, bendradarbiavęs su gimnazija nuo pat jos įsikūrimo Hüttenfelde, ir Bundestago narys dr. Kübler, SPD, kurio šeimos giliesios šaknys siekia Lietuvą.

Iškilmės trumpu sveikinimo žodžiu pradėjo Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis, glaustai nušviesdamas gimnazijos kūrimosi sąlygas, jos pirmuosius žingsnius, jos vardo prasmę ir steigėjų į ją sudėtas viltis. Įgaliotas ministeris dr. A. Gerutis iš Berno, kalbėdamas vokiškai, paaiškino, kad jis čia atstovauja Lietuvos diplomatinei tarnybai. Tai pirmas atsitikimas pasaulinėje diplomatijos istorijoje, kad keturiems dešimtmečiams praėjus, okupuotos valstybės diplomatiniai atstovai daugelio valstybių pripažįstami. Kalbėtojas sveikino auditoriją tos Tarnybos ir Šveicarijos lietuvių vardu, pastebėdamas, kad daugiausia Šveicarijoje surinktomis aukomis (apie 150.000 DM) nupirka pilis su sodyba gimnazijai.

Į jaunimą dr. Gerutis kreipėsi lietuviškai, kviesdamas visados pasilikti tokiais lietuviais, kurie sielojasi lietuviybės reikalais. Jei kas negali viso laiko skirti lietuviškiems reikalams, tuos kvietė būti bent savaitgalių lietuviais. Lietuvą išlaisvins tėvynėje gyveną tautiečiai. Mes padėkime jiems, surasdami Lietuvai draugų svetur.

PLB Švietimo komisijos narys Alg. S t a n k u s - S a u l a i t i s iš Čikagos perskaitė Pasaulio LB Valdybos sveikinimą, kuriame užtikrinama, kad PLB Valdybai Vasario 16 gimnazija brangi - Valdybos pasitarimuose nuolat minimas šios mokyklos vardas. Jos vadovybei, visiems darbuotojams bei mokiniams linki būti lietuviybės švyturiais.

Vienas pagrindinių suvažiavimo organizatorių mokyt. A. W e i g e l kalbėjo vokiškai. Sakėsi esąs vienas seniausių šios gimnazijos mokytojų, pradėjęs čia darbą su 90 DM alga mediniuose barakuose. Bet dar nereiškia, jog esąs vienas konservatyviausių. Nuolatinis darbas su jaunimu skatina eiti su laiku ir išlaiko jauną dvasia. Dėkojo ypač tiems buv. mokiniams ir darbuotojams, kurie ar tai iš Kanados ir JAV-bių, ar tai iš Vokietijos atvyko į šį susitikimą - į alma mater hüttenfeldensis.

Kalbėtojas sakė, jog pirmieji išpūdžiai, kuriuos jam padarė mokyklos aplinka ir mokiniai, nebuvo padrašinantys. Pirmosios dienos buvo sunkios. Tačiau mokinių nuoširdumas, atvirumas ir imlumas mokslo žinioms, pririšo jį prie gimnazijos. Daugelis išvykusių mokinių nenutraukė santykių su buvusiais mokytojais.

Mokyklos sąlygos pamažu gerėjo: interne abiturą pakeitė valstybinė abiturą, iš barakų persikelta į naujus modernius rūmus, mergaitės gavo naują bendrabutį parke, o likę vieni berniukai patogiai išsidėstė pilyje, bendrabučio tvarka pritaikyta laiko reikalavimams.

Suminėjo seniausius mokytojus: Alfonsas Krivickas dirba gimnazijoje nuo 1953, kun. Jonas Dėdinas - nuo 1959, kun. Fr. Skėrys - nuo 1955, bet dabar tik vieną dieną savaitėje pasirodo mokykloje. Tėv. Alf. Bernatonis nors ne mokytojas, bet daug tai mokyklai aukojasi. Minutės susikaupimu prisiminti mirę gimnazijos direktoriai bei mokytojai: dr. Vl. Literiskis, kun. dr. Navickas, Medušauskas, prof. dr. Gronis, dr. Gr. Valančius, kun. Kaleckis, prof. dr. A. Rukša, dr. J. Deveikė, St. Povilavičius-Vykintas ir prof. dr. J. Grinius ir mokiniai: Alg. Černiauskas, L. Rainys, Ant. Juodzevičius, Bir. Kleinaite, Aleks. Diermanas, Raim. Petrulaitis, Vyt. Seidleris ir Laima Nernaitė. Galėjo būti kai kas iš mirusiųjų ir užmirštas suminėti.

Aptaręs mokymo bei auklėjimo uždavinius kaip jis supranta, A. Weigel linkėjo linksmos pasimatymo šventės.

Buv. Vasario 16 gimnazijos mokinys, dabar Kuratorijos valdybos išdininikas mokyt. A. Š m i t a s nurodė, kad prieš 30 metų kai kūrėsi gimnazija su bendrabučiu Diepholze, vokiečiai stebėjosi neturtingų lietuvių pabėgėlių drąsa ir nemanė, kad ilgai išsilaikys. Buvo pesimistų ir tarp lietuvių. O mokykla dirba jau 30 metų ir nė nemano užsidaryti. Prieš 28 metus ji perkelta į Hüttenfeldą į nuosavą pilį. Ir čia netrūko kalbų apie neilgą jos amžių. Tos kalbos nenutilsta ir šiandien.

Prisiminė sunkius pirmuosius žingsnius, kai reikėjo patiems mokiniams krosnis kurti ir net malkomis apsirūpinti, gyventi po 7 viename 25 m² kambary, dalytis su dviem ar trimis draugais palėpėje esančia spinta ir t. t. Bet tolydžio viskas keitėsi į gerąją pusę. Šiandien turime jautikrai geras gyvenimo ir mokymosi sąlygas. Susenusius mokytojus pakeitė jauni diplomuoti pedagogai. Dabar lengviau jų ir gauti, nes žymiai padidėjo mokytojų ir kitų darbuotojų algos. Tik pilis vis labiau sensta. Susirūpinta ir jos atnaujinimu. Išvystytas stiprus vėjus, prie kurio prisideda ir vietos vokiečiai. Tuo rekalu nuolat pasirodo straipsnių vietos laikraščiuose ir kronikų televizijose.

Per 30 metų gimnazijoje mokėsi 1.112 mokinių, iš kurių 110 baigė. Tai labai didelis nuošimtis palyginti su vokiečių gimnazijomis. Vokiečių gimnazijos, į kurias priimami tik rinktiniai mokiniai, iš 1.000 mokinių iš-

leidžia tik 80 abiturientų, o vadinamąsias Gesamtschule's, į kurias priimami visi mokiniai, iš 1.000 mokinių baigia mokyklą tik 40. Į Vasario 16 gimnaziją, priimant mokinius, jokia atranka nedaroma, o ji išleidžia du su puse karto daugiau abiturientų negu vokiečių Gesamtschule's.

Draeityje buvo girdėti ne tik pagyrimų, bet ir įvairių priekaištų mūsų mokyklai. Kas dirba vokiečių mokykloje, tas pastebi, jog ir ten kartojami beveik tie patys priekaištai, kurie daromi mūsų gimnazijai. Tik mes savo mokyklos atžvilgiu esame reiklesni. Užtat daugelis tėvų ir neleidžia vaikų į Vasario 16 gimnaziją. Iš tikro ji paruošia jaunimą studijoms neblogiau už vokiečių gimnazijas.

Sunku pasekti tolimesnį mūsų abiturientų mokslo ir gyvenimo kelią, nes jie labai išsisklaide. Kiek žinoma, net 11 buv. mūsų abiturientų įsigijo daktaro laipsnius ir 4 yra tapę profesoriais. Didelį patarnavimą gimnazija atliko po 1960 iš Lietuvos atvykusiems vaikams, vad. Spätheimkehrer'iams. Tik čia jie galėjo testuoti mokslą, neprarasdami laiko, ir gauti abiturą. Į vokiečių gimnazijas jie negalėjo būti priimti dėl nepakankamo vokiečių kalbos mokėjimo.

Kalbėtojas padarė išvadą, kad gimnazija per 30 metų atliko labai didelį darbą. Už tai dėkojo jos vadovams, mokytojams, talkininkams, aukotojams ir aukų rinkėjams. Mokykla paruošė gyvenimui daug jaunuolių. Daug buv. jos mokinių įsijungia į Vokietijos LB ir LJS veiklą, rūpinasi gimnazijos aplinkos pagerinimu. Tai teikia vilties, kad vis daugiau buv. mokinių įsijungs į mūsų mokyklos išlaikymą. Kviėtė visus siųsti savo ir kalbinti kitus lietuvius tėvus siųsti vaikus į Vasario 16 gimnaziją, padėti jai savo laisvalaikio darbu ir pinigais.

Prisiminė ir okup. Lietuvą, nurodydamas reikalą jai padėti. Esame beveik vienintelis tiltas tarp jos ir užsienio. Negalėtume palaikyti ryšio, jei mes ir mūsų vaikai nemokėtume lietuviškai. Taigi gimnazija, nors ir netiesiogiai, tarnauja tam tikslui. O kai Lietuva bus laisva, tada ir ši mokykla nebebus reikalinga. Linkėjo linksmų valandų, atnaujinti draugystes, ryžtis dažniau čia lankytis ir padėti gimnazijai.

Direktorius Jonas Kavaliūnas pastebėjo, kad šiemet daugelis šeštadieninių lietuvių mokyklų švenčia 30 metų sukaktis, bet šioji gimnazija yra vienintelė, kurioje šeinamas pilnas gimnazijos kursas lietuviška programa. Joje išeinamas ir vokiškų mokyklų kursas, kad abiturientai galėtų įsigyti ir vokiškus brandos atestatus. Kadangi nemaža mokinių yra iš anglo saksų kraštų, tai jie turi išeiti ir savo šalių mokyklų programas. Koks margas mūsų mokyklos mokinių sastatas rodo ir tai, kad ateinantiesiems mokslo metams jau yra įsiregistravę mokinių iš Vokietijos, Anglijos, JAV-bių, Kanados, Venecuelos, Australijos ir net Afrikos. Jie atvyksta su savomis problemomis, kurias tenka spręsti auklėtojams bei mokytojams. Paskutiniaisiais metais didėja lietuvių kalbą silpnai temokančių arba ir visiškai jos nemokančių mokinių skaičius.

Su džiaugsmu direktorius pranešė, kad lietuviai nuolat didina savo paramą gimnazijai. Dvigubai paaugo Amerikos ir Kanados lietuvių parama, o Vokietijos lietuviai savo paramą net patrigubino. VLB Memmingeno apylinkė, vadovaujama K.Radžio, šiuos metus paskelbė Vasario 16 gimnazijos metais ir jau atsiuntė pirmą tūkstantinę. PLB vadovybė, JAV-bių LB, jos apygardos ir kitų kraštų LB, lietuvių fondai, bankeliai ir kitos finansinės bei visuomeninės institucijos stengiasi kuo daugiau aukų pasiųsti mūsų gimnazijai. Prie šio vajeaus paveikiai prisideda ir lietuviški laikraščiai.

Direktorius nenutylėjo ir esamų sunkumų. Būtinai reikia gerinti berniukų bendrabučio patalpas. Jaučiamas ir mokytojų, ypač lietuvių mokytojų trūkumas, nes tik lietuviai mokytojai gali išugdyti mokinius sąmoningais lietuvišiais. Per mažas ir mokinių skaičius. Netrūksta ir finansinių sunkumų. Tačiau pagalvojus, su kokiais sunkumais susiduria Lietuvoje gyvenantieji mūsų broliai, atsiranda jėgų ir toliau dirbti. Savo kalbą J.Kavaliūnas baigė ryžtingais pogrindinės AUSROS 22 Nr. žodžiais: "Dar daug galime!". Vasario 16 gimnazija išsilaikys ir gyvuos tol, kol mes norėsime, kad ji gyvuotų.

Menine mokinių ir mokytojų atliekama programa pranešinėjo Lidią K a i - r y t é . Ji padeklamavo Bern.Brazdžionio AŽUOLĄ, prieš tai palyginusi ją su Vasario 16 gimnazija. Mokyt. J. V a i č i u l a i t y t é s vadovaujamas 13-kos mergaičių chorelis, akordeonu palydimas V.Lemkės, padainavo "Sesutėle, pažvelk". Tautinių šokių grupė, vadovaujama taip pat Vaičiulaitytės, 6-mis poromis sušoko gyvatarą. Mokyt. V.Lemkė akordeonu ir mokyt. R.Tesnau mandolina pagrojo ištrauką iš V.Gurinsko "Žiemos pasakos". Mergaičių chorelis vėl dainavo Bijunėlių žalia ir Sutems tamsi raktužėlė. Tarp tų dainų buvo įterptas 6-ių berniukų šokis oželis, 8-ių mergaičių ab rūsėlis ir 5-kių mišrių porų suktinis.

Popiet ir po kavutės 16 val. pilies salėje tarėsi mokinių tėvai. 17,30 val. tėv. Alf. Bernatonis katal. bažnyčioje, o kun. Fr. Skėrys evang. bažnyčioje atlaikė pamaldas.

Vakarop vyko pati iškilmingiausia suvažiavimo dalis - p u o t a Bürgerhaus'e. Susėdus už stalų per 300 asmenų, direktorius J.Kavaliūnas tarė trumpą pasveikinimo žodį, o kun. senj. J.Urdzė sukalbėjo maldą. Vakaro solistai buvo dvynukai Asta ir Alfredas Š a l č i a i iš Bad Zwischenaho, Vasario 16 gimnazijos buvę mokiniai, išdainavę beveik visą savo PAVASARIO plokštele: Pavasaris, Tyliai vakaras slenka, Ramona, Oi aš norėčiau, Noriu dainuoti, Po stikliuką. Didžiausią pasisekimą turėjo su Astos 14 metų dukryte Angele sudainuota Tau įteikiu aš gėlytę. Koncertas baigtas romantiškuoju valsu Ant melsvo ežero bangų. Tenka apgailestauti, kad blogai veikė stiprintuvai. Solistai dėl to net atsiprašė.

Šalčiai Hüttenfelde pasirodė pirmą kartą ir klausytojų neapvylė. Jie čia sutiko daug pažįstamų ir buv. mokslo draugų. Pardavė daug plokštelių su savo parašais.

Vakarienė pasižymėjo labai gausiais ir skaniais patiekalais. Kiekvienas galėjo rinktis kiek ir ko norėjo. Gėrimais aprūpino patarnautojos. Grojo šokių orkestras EL ANJO. Svečiai ėmė skirstytis tik po vidurnakčio. Arčiau gyvenantieji dar tą pačią naktį išvažinėjo į namus. Atvykę iš toliau, nakvojo gimnazijoje ir artimuose viešbučiuose.

Sekmadienį (liepos 5) didelių iškilmių nebebuvo. Po pusryčių evangelikams pamaldas atlaikė kun. Fr. Skėrys evangelikų bažnyčioje. Šv. mišias katalikų bažnyčioje aukojo ir pamokslą pasakė tėv. Alf. Bernatonis. Darniai skambėjo visų giedamos lietuviškos giesmės.

Vidudienį įvyko iškilmingas vėliavos nuleidimas, giedant Lietuvos himną. Popiet svečių eilės dar daugiau praretėjo. Liko tik tautiečiai iš tolimesnių kraštų ar tai laukdami užsakytų lėktuvų, ar numatę dar pakeliauti po Europą.

Daugumos nuomone, renginys pavyko. Ir tai yra padėrinimas ateinančiam suvažiavimui, kurio 30 metų tikriausiai nebeteks laukti.

M o k s l o m e t ų p r a d ž i a

Vasario 16 gimnazija, atšventusi savo prasingo gyvavimo trisdešimtmetį, rugpjūčio 31 viltigai įžengė į 31-uosius mokslo metus. Šiomet susirinko apie 10 mokinių daugiau negu praėjusiais metais, kai jų skaičius buvo nukritęs žemiau 60. Mokinių skaičiaus padidėjimas teikia gražių vilčių ateičiai. Todėl ir naujųjų mokslo metų pradžia buvo pažymėta optimizmo ženklu.

Dauguma moksleivių į bendrabutį suvažiavo jau sekmadienį. Romuvos kiemas prisipildė automobiliais su įvairių Vokietijos ir net Didž. Britanijos miestų ženklais. Mokiniai iš užeuropinių kraštų atskrido lėktuvais. Juos iš aerodromo parsivežė gimnazija savo autobusiuku. Tą dieną Romuvoje šalia įprastųjų lietuvių ir vokiečių kalbų dar buvo girdėti klegant ir anglų kalba. Gimnazijos direktorius J.Kavaliūnas, pr. metais atvykęs iš JAV-bių, tas tris kalbas gerai moka. Daugeliui mokytojų bei tarnautojų jos taip pat nesudaro jokių sunkumų. Čia susitinka įvairiakalbiai lietuviukai, tačiau visų bendra kalba yrალიetuvių ir tie, kurie ją nepakankamai moka, turi voliai mokytis ir išmokti. Gimnazijos baigimo atestatuose, išduodamuose

vokiečių švietimo įstaigos, yra ir pažymiai lietuvių kalbos, literatūros bei Lietuvos istorijos. Be jų mokėjimo Vasario 16 gimnazijos baigimas neįmanomas.

Naujieji mokslo metai ir šiemet pradėti lietuviškos trispalvės pakėlimu, giedant tautos himną. Vėliavos pakėlimo iškilmes pravedė uniformuoti skautai.

Tada visi nuvyko į Hüttenfeldo katal. bažnyčią, kur abu gimnazijos kapelionai - katalikų kun. Jonas Dėdinas ir evangelikų kun. Fr. Skėrys - atlaikė eku-
menines pamaldas. Susirinkusius į Dievo namus susikaupti mokslo metų pradžioje ir paprašyti Jo pagalbos, pasveikino kun. Dėdinas. Jis kalbėjo apie žmogaus gyvybės išlaikymą. Fizinėi gyvybei išlaikyti reikalingas maistas kūnui. Kai jo stinga, jaunas organizmas tik vegetuoja arba miršta. Tautinei gyvybei reikalinga sava kalba, papročiai, įvairūs ženklai bei simboliai. Šio ryto trispalvės pakėlimas buvo mūsų priklausomumo lietuvių tautai akivaizdus išreiškimas. Dvasinei žmogaus gyvybei palaikyti ir normaliam dvasios vystymuisi užtikrinti reikalingas tikėjimas. Kai jo trūksta, dvasia skursta. Užauga skurdžios dvasios, nelaimingas žmogus. Ir tarp išsimokslinusių žmonių galima užtikti dvasinių skurdžių.

Evang. kapelionas kun. Skėrys pamaldas pradėjo lietuviška giesme. Lietuviškoje pamokslo dalyje jis aiškino Mato Evangelijoje užrašytus žodžius: "Ir jis nepadare daug stebuklų". Kodėl savo gimtajame Nazarete Kristus nedarė stebuklų? - klausė pamokslininkas, ir atsakė: - Ogi todėl, kad ten nerado stipraus tikėjimo žmonių. Tikėjimas daro stebuklus, todėl jis taip labai reikalingas kiekvienam žmogui.

Į gimnaziją atvyksta mokinių, pirmaisiais metais neįstengiančių gerai lietuviškai kalbėti bei suprasti. Vokiečių kalba pasakytoje antroje savo pamokslo dalyje kun. Skėrys aptarė laisvės sąvoką. Laisvė nevienodai visų suprantama. Ji yra didžiausia gėrybė. Ja dažnai ir piktnaudžiaujama. Mes, vyresnieji, dar labai gerai atsimename 1940 metus, kai mūsų krašto okupacija buvo vadinama išlaisvinimu. Žmogaus ir tautų laisvė būna grasinama iš išorės. Nemenkesni ir vidiniai pavojai. Ydos ir blogi įpročiai dažnai pavergia jauną žmogų, kurių vėliau jis nebepajėgia atsikratyti. Nuo tų nelaimių apsaugo gerų draugų pasirinkimas ir vyresniųjų pamokymų klausymas. Kapelionas meldė Dievą apsaugoti mūsų mokyklą nuo piktnaudžiavimo laisve.

Šv. mišias aukojo kun. Dėdinas. Jis meldėsi ir visus kvietė melstis už gimnazijos mokinius, jų tėvus, mokyklos geradarius ir visus, besidarbuojančius jos labui, o taip pat už Lietuvoje dėl tikėjimo persekiojamą jaunimą. Gražiai skambėjo mokyt. Dalios Grybinaitės vargonais palydimos giesmės.

Po pamaldų visi grįžo į gimnaziją ir susirinko salėje. Čia į juos kreipėsi gimnazijos direktorius Jonas Kavaliūnas. Pasveikinęs mokytojus ir mokinius, jis džiaugėsi galįs atidaryti 31-uosius mokslo metus Vasario 16 gimnazijoje, kuri, vieningu lietuvių darbu ir aukomis įkurta, bendromis visų pastangomis toliau sėkmingai laikosi, sudarydama geras sąlygas mokytis laisvojo pasaulio kraštų lietuviškajam jaunimui. Dauguma mokinių iš Vokietijos ir todėl laikomasi šio krašto mokyklų programų, kad gimnaziją baigę galėtų gauti brandos atestatus, įgalinančius stoti į bet kurią Vokietijos ar kito krašto universitetą. Su atvykusiais iš Amerikos einamos jų krašto mokyklų programos, kad grįžus Amerikon čia išbūti mokslo metai būtų įskaityti. Bet Vasario 16 gimnazija visų pirma yra lietuvių gimnazija. Joje mokslas einamas pagal nepriklausomos Lietuvos programas, mokantis čia lietuvių kalbos ir literatūros, Lietuvos istorijos, dailės, dainų, tautinių šokių.

Visus tris mokyklos uždavinius lietuviškasis gimnazijos charakteris apjungia, o krikščioniškasis pagilina bei atbaigia. Ištikimybę ir meilę Lietuvai išreiškėme Lietuvos trispalvės pakėlimu ir tautos himnu, o per pamaldas bažnyčioje meldėme Dievą pagalbos. Tos palaimos prašysime ir toliau kasdien malda; ta pačia malda, kuri būdavo kalbama nepriklausomos Lietuvos mokyklose. Švėsime ir tautines bei valstybines šventes, kurios būdavo švenčiamos neprikl. Lietuvoje.

Eidami mokslus, mes rengiamės gyvenimui. Lankydami šią gimnaziją, mes galime

formuoti savo gyvenimą turtingesni, su platesniais horizontais, nes čia be kitų kalbų mes galime išmokti vertingą lietuvių kalbą, pažinti lietuvių literatūrą, tradicijas, garbingą Lietuvos praeitį, dabarties siekimus ir tapti ne tik gyvenamojo krašto, bet ir lietuvių tautos kultūros žmonėmis. Su laiku galėsime didžiulis Vasario 16 gimnazija lanke ir baige.

Po to direktorius supažindino mokinius su savo padėjėju A.Šmitu ir kitais mokytojais: kun.J.Dėdinu, kun.Fr.Skėriu, M.Buiviu, D.Grybinaite, H.Grimm, K.Grodbergu, D.Hartmann, H.Hüter, E.Kaciucevičium. I.Krauter, A.Krivicku, W.Lemke, H.Löfke, E.Meikiene, G.Meyer, M.Šmitiene, M.Schulder, U.Theel, J.Vaičiulaityte ir A.Weigel. Vieni pilnai įdarbinti, o kiti dirba dalį laiko arba turi tik po porą pamokų kas savaitę. Berniukų bendrabučio vedėjas yra W.Lemké, jo pavaduotojas - M.Buivys. Mergaičių bendrabučio vedėja yra M.Šmitienė, jos pavaduotoja - D.Grybinaitė. Nuo spalio 1 mergaičių bendrabučio vedėja bus V.Vaitkutė-Olscham.

T a u t o s š v e n t ė

Vasario 16 gimnazija, vykdydama nepriklausomos Lietuvos tradiciją, šiemet rugsėjo 8 šventė. Šventinė nuotaika išsiviešpatavo jau iš vakaro. Mokiniai, užuot kaip kasdien vakarieniavę valgykloje, skrudino dešreles parke. Pradėjus temti, uždegtas didžiulis laužas, kurio liepsna pakilo iki medžių viršūnių. Sausas ir šiltas vakaras, už parko patekantis mėnulis sudarė romantišką nuotaiką. Pasiskardeno akordeonas, pasigirdo dainos. Išradinga mokytoja Joana Vaičiulaitytė improvizavo margą programą, įtraukdama į jos atlikimą mokinius ir jaunuosius mokytojus.

Rugsėjo 8 mokiniai susirinko pusryčių šventiškai apsirengę ir nusiteikę. Visi krūtines buvo pasipuošę tautiniais kaspinėliais, skautai dėvėjo uniformas. Tuoj po pusryčių pilies aikštelėje pakelta Lietuvos trispalvė, giedant tautos himną. "Lietuva, tėvyne mūsų..." iš daugelio kraštų susirinkę apie 70 lietuvių ir lietuviukų himno žodžiais išpažino savo priklausomumą tėvų ir senolių tėvynei; kraštui, kurio daugumas nėra matę ir kurį jie čia mokomi pažinti ir... pamilti.

Hüttenfeldo katalikų bažnyčioje lietuvių katal. ir evang. kapelionai kun.J. Dėdinas ir kun.Fr.Skėrys atlaikė ekumenines pamaldas. Prieš pradėdant melstis, kun.J.Dėdinas, paskaičiavęs kiek DM ši diena kainuoja gimnazijai, klausė, ar vertėjo ją švesti. Jo atsakymas: jei tos iškilnės padarys mus nors kiek lietuviškesnius ir krikščioniškesnius, jeigu trispalvė, kurią esame prisisegę prie drabužių, įsmigs ir į mūsų širdis, tada galėsime pasakyti, kad ne veltui šiandien šventėme ir kad kapitalas buvo gerai investuotas.

Kun.Fr.Skėrys pradėjo pamaldas giesme ir Mato Evangelijos skaitymu, kaip Kristus pranašavo Jeruzalės sugriovimą ir žydų tautos laukiančias nelaimes, ypač pabrėždamas žodžius: "kas išters, tas bus išgelbėtas". Esame susirūpinę tėvynės ir Bažnyčios ateitimi. Baimė yra žmogiškas jausmas, tačiau reikia stengtis jį nugalėti - nepamesti galvos. Jeruzalė buvo žydų religinė ir tautinė tvirtovė, jų pasididžiavimas. Ji buvo sugriauta. Daug kas žmonių ir tautų gyvenime griūva. Ir iš Lietuvos laisvės beliko griuvėsiai. Bet neturime pasimesti. Evangelija mus moko, kad tik tas, kas išters iki galo, bus išgelbėtas. Žydai ištvėrė ir atkūrė savo valstybę. Ir mes turime ištvėrti. Šiandien prašykime Dievą stiprybės ištvėrti. Lietuviškai mažai tesuprantantiems: kun.Skėrys savo pamokslo mintis glaustai pakartojo vokiškai.

Šv.mišias aukojo kun.Dėdinas. Šventės Evangeliją perskaitė du mokiniai. Pačių parašytus maldavimus perteikė 7 skautai. Jie prašė Dievą stiprybės Lietuvos jaunimui, besipriešinančiam okupanto užmačioms. Buvo giedamos lietuviškos giesmės.

Po pamaldų visi sugrižo į Romuą. Į susirinkusius pilies salėje, papuoštoje vyčiu, trispalvėmis, tautinėmis juostomis, gėlėmis ir Lietuvos vaizdais, prabilo direktorius Jonas Kavaliūras. Jis aiškino, kad rugsėjo 8 sujungia du pradus - tautinį ir religinį. Tautinis pradas išreiškiamas žvilgsniu į gilią Lietuvos praeitį, į garbinguosius jos laikus. Be to,

rugsėjo 8 yra Marijos gimimo, taigi ir bažnytinė šventė. Tiedu pradai - tautinis ir religinis - teikia okup. Lietuvos žmonėms stiprybės dirbti tėvynės laisvės labui ir vilties jos sulaukti.

Gimnazijos mokytojas ir reikalų vedėjas A.Šmitas vokiškai paaikškino kodėl švenčiame. Jis glaustai nušvietė XIV-XV š. Lietuvos istoriją. Kalbėdamas lietuviškai, prelegentas sakė, kad rugsėjo 8 primena didingus mūsų praeities laikus, kai Lietuvos ribos siekė nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Šiandieninė Lietuva yra maža ir okupuota, bet jos vaikai nesusitaiko su nelaisve. Pasipriešinimas okupanto užmačioms pareikalauja aukų. Šiandien tinkama diena toms aukoms prisimti ir pagerbti. Geriausiai jas pagerbsime, ryždamiesi būti gerais lietuviais. Būti geru lietuviu reiškia gerai mokėti lietuvių kalbą, kad galėtume įsisavinti savo tautos kultūrą: jos papročius ir tradicijas, pažinti praeitį ir dabartį, išmokti gražiasias dainas.

Jauna mokytoja Dalia Grybinaitė iš JAV-bių aiškino tautinius simbolius. Tai mūsų trispalvė, vytis, rūpintojėlis, tautiniai ornamentai ir pan. Pas ką užtinkame tuos daiktus, tuoj atpažįstame jame lietuvių arba Lietuvos draugą. Prelegentė atskirai paaikškino tautinių spalvų, vyčio, rūpintojėlio, lietuviškų juostų simboliką.

Mokinė Aurelija Vaičekauskaitė iš Čikagos paskaitė Bernardo Brazdžionio eilėraštį "Mano protėvių žemė", o Lilija Burškaitytė - to paties poeto "Lietuvos vardą".

Užbaigos žodį tarė Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis, paaikšindamas religinę rugsėjo 8 prasmę ir reikšmę. Į Dievo Motinos šventovę Šiluvoje kasmet suplaukia dešimtys tūkstančių lietuvių prašyti Marijos malonių sau ir tėvynei. Kviėtė malda jungtis su Šiluvos maldininkais.

Iškilmė baigta visų sugiedota "Lietuva brangi"...

DAILĖS MOKYTOJAS ALFONSAS KRIVICKAS

iš Paryžiaus modernaus meno muziejaus Georges Pompidou dokumentacijos skyriaus yra gaves numerį, pagal kurį gali visada papildyti savo ten jau turimą rinkinį senesne ir naujesne kuryba. Dailininkas to muziejaus dokumentiniam skyriui jau yra įteikęs 8 akvarelių originalus ir 20 akv.darbų iš 1972-1976 skaidres (diapozityvus). Dabar tą dokumentaciją jis papildė 15-ka spalvotų skulptūros piešinių bei grafikos darbų 1970 laikotarpio skaidrėmis.

Dail.Krivickas yra suruošęs keletą savo dailės darbų parodų įvairiuose Vak. Vokietijos miestuose ir Vilniuje ir skaitęs paskaitų lietuviškos dailės ir kultūros klausimais lietuvių renginiuose.

PAGRAŽINTA GIMNAZIJA IR BENDRABUČIAI

Gimnazijos draugų ir pasiaukojusių talkininkų dėka mokyklos ir bendrabučių patalpos šią vasarą pagražėjo. Išdažyta virtuvė, valgyklos salė ir langai, maisto sandėliai, koridoriai. Dažymo darbus atliko mokinių tėvai A.Griunvaldas iš Hüttenfeldo ir Richard Lange iš Mülheimo su savo kaimynu, o taip pat Andrius ir Marytė Šmitai, Antanas Veršelis, senj., Jūratė ir Romas Žalukai bei Zita Dubauskienė iš Čikagos. Mokinės perdažė valgyklos kėdes, o dail. Jūratė Lemkienė papuošė valgyklos salę lietuviškais ornamentais.

Ištapatuoti ir perdažyti mergaičių ir berniukų bendrabučiai. Berniukų bendrabuty išdažyti koridoriai, durys, langai ir radiatoriai. Tuos darbus atliko daroštūs svečiai iš Punsko - Jonas, Bronius ir Vytas.

Gimnazijos ir bendrabučių patalpų remontui aukojo:

XY iš Stuttgarto	500,--
Dr.med.St.Šereika iš Queidersbacho ir K.Radis iš Memmingeno po	300,-- "
Tėv.Antanas Saulaitis, S.J., iš Čikagos, USA	240,-- "
Tėv.Alf.Bernatonis iš Dieburgo, A.ir H.Kairiai iš Salzgitterio,	
R.ir M.Buviai vestuvių proga ir H.Tydecks iš Hamburgo po	200,-- "
Z.Glemžienė iš Hirsau ir Kr.Šereikienė iš Pforzheimo po	150,-- "
LB Rastatto apylinkės valdyba, Pforzheimo liet.moterų klubas,	

O. ir V. Bartusevičiai iš Wittliche, dr. med. Šilinytė iš Salzgitterio, 100, --DM
 J. Stravinskis iš Limburgo, J. ir P. Žaliukai vestuvių proga po
 J. Buišvys iš Baltimores, Md., Vikt. Gustainis iš Rastatto, Romuvos
 liet. moterų klubas, Lormantas iš Australijos ir Hilda Žakienė
 iš Miesau po 50, --"

Už uolų darbą ir pinigines aukas nuoširdžiai dėkoja gimnazijos
 ūkio skyriaus vedėja Eug. LUCIENĖ.

Deja, gimnazijos patalpų pagražinimas kainavo daugiau, negu gauta aukų.
 Būtume labai dėkingi, jei atsirastų geraširdžių, kurie savo aukomis igali-
 lintų ir šitą trukumą padengti.

P a d ė k i t e j s i g y t i t e l e v i z o r i u !

Praėjusių mokslo metų pabaigoje galutinai sugedo berniukų bendrabučio te-
 levizorius. Naujo aparato būtina reikia ne vien normalioms vokiečių te-
 levizijos programoms stebėti, bet ir į video juosteles įrašyti mokslo me-
 džiagai rodyti. Kadangi gimnazijos biudžetas nepajėgia naujo televizio-
 riaus finansuoti, kreipiamės į geros valios tautiečius, prašydami tam
 reikalui skirti pinigine auką. Ypač prašome buvusius mokinčius, kurie bend-
 rabučio gyvenime turėtų gerai prisiminti, atsilipti į šį vaju.

Auką malonėkite siųsti: Deutsche Bank Weinheim, BIZ 670 700 10
 Litauisches Gymnasium - Konto-Nr. 58 20600,

nurodant, kad jos skiriamos televizoriti pirkti.

Nuoširdžiai iš anksto dėkoja **BENDRABUČIO VADOVYBĖ IR GYVENTOJAI**

R e i k a l i n g a v i r ė j a

gimnazijos virtuvei. Geras atlyginimas, ilgos atostogos, kas trečia diena
 laisva. Rašyti: Litauisches Gymnasium, 6840 Lampertheim 4. Tel. 06256-322

----- xxx -----

EUROPOS LIETUVIŲ JAUNIMO STOVYKLA

Tokia buvo numatyta, bet iš tikro tebuvo negausus Vokietijos LJS stovykli-
 nis seminaras. Rengėjams talkinti iš JAV-bių buvo atvykęs gabus jaunimo
 organizatorius tėv. Antanas Saulaitis, S. J.

Bendra stovyklos-seminaro tema - lietuvių liaudies papročiai. Rengėjai pa-
 ruosė gera ir įdomią programą ir sumaniai ją pravedė. Daila, kad tik ne-
 gausus jaunimo būrelis ją pasinaudojo.

Stovykla pradėta liepos 26 lauželiu. Oficialiai renginį atidarė Vokietijos
 LJS pirmininkas stud. Kestutis Ivinskis liepos 27 rytą. Firmasis paskaiti-
 ninkas - jaunimo gretas beapleidžias vyr. mokytojas V. Bartusevičius. Jo
 referato tema - Lietuvių liaudies papročiai ir tradicijos.

Paskaita buvo repestingai paruošta. Prelegentis aptarė papročio sąvoką,
 jo santykį su teise bei morale ir pavyzdžiais iš vokiečių ir lietuvių gy-
 venimo pavaizdavė papročių įtaką į kasdieną žmonių builį. Papročiai,
 anot paskaitininko, tokie, koks ir gyvenimas. Vienoki jie yra nomadų, ki-
 tokie žemdirbių ir dar kitokie pramonės tautų. Keičiantis gyvenimo būdui,
 pvz. iš žemdirbystės pereinant į pramonę, iš kaimų išsikeliant į miestus,
 keičiasi ir papročiai. Dauguma mūsų papročių yra gimę ir gyvavę kaime.
 Tai ūkininkų papročiai. Šiandien ir Lietuvoje jau daugiau žmonių gyvena
 mieste nekaip kaime. Mes dar bandomė išlaikyti senus savo papročius bei
 tradicijas, bet jie turės keistis. Tuo pasinaudodami, sovietai bando mūsų
 liaudies papročius Lietuvoje sutarybinti. Ypač tuos, kurie susiję su re-
 ligija. Žmonės tiems kėslams priešinas.

Liepos 28-tos paskaitininkas buvo kun. Br. Liubinas. Jis išvalgiai kalbėjo
 apie mūsų i š e i v i j a ir jos atsiradimo priežastis nuo seniausių
 laikų iki šių dienų. Nepasisekė sukilintai prieš rusų carus jau XIX š.
 pradžioje ir vėliau vertė mūsų žmones jieškoti laisvės ir duonos svetur.
 Firmoji bėglių stotis buvo Europos krastai - Vokietija, Prancuzija, Ang-

lija. Bet dauguma čia nepasilikdavo, o kartu su slavais traukdavo į užjūrius. Daug lietuvių rasdavo prieglobstį JAV-bėse.

Prelegentas smulkiai nupasakojo išeivių kūrimąsi Dėdės Samo žemėje: jų parapijas, organizacijas, švietimą, spaudą, politinę veiklą Lietuvos laisvės labui. Kiek vėliau (XX š. pradžioje) lietuviai surado kelią ir į Kanadą. Ten jų skaičius buvo mažesnis, bet ir ten būrėsi draugėn, kūrė savo parapijas, statė bažnyčias, leido ir tebeleidžia lietuviškus laikraščius bei knygas.

Pietų Amerika taip pat patraukė daug mūsų tautiečių, ypač sunkiaisiais ūkinės krizės metais jau po I pas.karo. Dideli lietuvių telkiniai susidarė Brazilijoje, Argentinoje, kiek mažesni Urugvajuje, Venezueloje, Kolumbijoje ir kitur.

Plačiai prelegentas nupasakojo ir II pas.karo pabaigoje iš tėvynės išblokštų per 60.000 tautiečių kelią per UNRRA bei IRO stovyklas Vokietijoje į Belgijos anglies kasyklas, į Didž. Britanijos žemės ūkį ir ligonines, į Kanados miškus ir į Šiaurės Amerikos valstybes. Naujoji išeivių banga visur atnešė lietuviškojo gyvenimo pagyvinimą ir kultūrinį pakilimą. Vokietijoje 1949-1950 įkurta Lietuvių bendruomenė netrukus įleido šaknis ir kituose kraštuose. Taip gimė Pasaulio lietuvių bendruomenė.

Viena šviesiųjų liet. išeivijos kultūrinio gyvenimo apraiškų buvo Vasario 16 gimnazijos įkūrimas ir jos išlaikymas iki šių dienų. Prelegentas, pats buvęs tos mokyklos direktorium, smulkiai nupasakojo jos kelią nuo lopšio iki nūdienos, pažymėdamas, kad be jos ir ši stovykla nebūtų įvykusi. Žymi dalis Vokietijos LJS narių yra buvę Vasario 16 gimnazijos auklėtiniai.

Svarų įnašą į stovyklos paskaitinę dalį padarė svečias iš Čikagos, PLB Valdybos pirmininko pavaduotojas tėv. Antanas Saulaitis, S.J., savo pokalbiais apie kalbą ir kultūrą (kalba juk yra žmogaus kultūrinių nuotaikų veidrodis) ir apie istorijos poveikį į šiandienos lietuvių gyvenimą.

Bronė Lipšienė būreliui smalsių klausytojų paaiškino lietuviškus vestuvių papročius, kurie ne taip jau seniai buvo praktiškai pritaikyti pačios prelegentės vestuvėse Annaberge.

Dipl. bibliotekininkas Artūras Hermanas savo paskaitos klausytojams iš anksto išdalijo Kazio Borutos apysakos "Baltaragio malūnas" ištraukas ir vėliau jas nagrinėjo.

Gan išradingai organizuotos pramogos. Vakarieniauta skrudinant dešreles, o vieną vakarą jaunų apetitų auka tapo paršiukas. Į laužą su labai gyva egzotinių ritmų programa buvo pakviesti ir stovyklaujantys vaikai su jų vadovais. Vieną dieną iškylauta susipažįstant su gražiuoju Odenwaldu.

--- oOo ---

XXVIII EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Šiomet nuo rugpjūčio 2 iki 9 vyko Prancūzijoje, Montvillargenne pilyje, Gouvioux vietovėje, apie 40 km nuo Paryžiaus. Rengėjas - Prancūzijos LB vadovybė. Tai jau antra Liet. studijų savaitė Prancūzijoje.

Kasdien buvo skaitomos dvi paskaitos. Po jų vyko diskusijos. Kiekviena diena pradėta šv. mišiomis, kurias aukojo tėv. Antanas Saulaitis, S.J., iš Čikagos su keturiais lietuviais kunigais: tėv. T. Ereminu, dr. Savicku, K. Senkum ir J. Petrošium. Tėv. Antanas ir pamokslėli kasdien sakė. Susidaręs branduolys gražiabalsių, giedojo lietuviškas giesmes, visiems besimeldžiantiems ir stud. Kest. Ivinskiui gitara pritariant. Išmokta ir naujų giesmių.

Vakarai dažnai iki vidurnaktį buvo leidžiami erdviose pilies baro patalpose. Prie vyno stiklo ar butelio alaus buvo daug dainuojama, kalbamasi, o neretai ir diskutuojama.

Studijų savaitė pradėta rugpjūčio 2 vakare susipažinimu. Pagrindinis Savaitės rengėjas kun. Jonas Petrošius, pasveikinęs kelias dešimtis ankstyvųjų svečių, supažindino su namų ir renginio tvarka ir paprašė pačius dalyvius užkalbinti dar nepažįstamus asmenis ir su jais susipažinti.

28-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė oficialiai atidaryta rugpjūčio 3 ryta. Rengėjų ir Prancūzijos LB vardu sveikinimo žodį tarė dailin. Žibuntas Mikšys iš Paryžiaus. Pr. metais miręs vienas šių Savaičių pradininkų, nuolatinis dalyvis, didelis rėmėjas ir dažnas paskaitininkas prof. dr. Jonas Grinius pagerbtas minutės susikaupimu.

Pasaulio LB Valdybos vardu sveikino jos pirmininko pavaduotojas Vacl. Kleiza ir visiems rengėjams įteikė auksinius LB ženklelius. Perskaityta vieno Liet. studijų savaičių pradininkų bei nuolatinio paskaitininko ir dažno moderatoriaus dr. Kajetono J. Čeginsko iš Mūncheno sveikinimo telegrama.

Pirmasis paskaitininkas buvo įgaliotas ministeris dr. Albertas Gerutis iš Berno. Jo paskaitos tema - Lietuvos bičiuliai Prancūzijoje. Iš tikro jis kalbėjo apie Lietuvos ir Prancūzijos santykius ir juos mezgusius prancūzus. Paskaitos pradžioje sustojo ties Prancūzijos imperatorium bei didžiuoju karvedžiu Napoleonu I. 1812 pradėjęs karą žygį prieš Rusiją ir birželio pabaigoje išėngęs į Vilnių, Napoleonas tuoj pat, liepos 1, sudarė laikinąją Lietuvos vyriausybę. Napoleono planai atkurti Didžiąją Lietuvos Kunigaikštiją žlugo jam pralaimėjus karą. Laikinoji Lietuvos vyriausybė paskutinį kartą susirinko posėdžio 1813 liepos 24 Dresdene.

Lietuvos vardą plačiai paskleidė rašytojas Prosper Merimee savo apysaka "Lokys". Įdomu, kad Merimee perskaitė ją Napoleono III žmonai, dalyvaujant šeimos nariams, St. Cloud pilyje dar prieš ją paskelbdamas.

Lietuvių tautos vardą nepaprastai išgarsino geografas Reclus savo visuotinėje 19 tomų geografijoje. Ten jis įrašė tokį pagarsėjusį sakinį: "Jeigu tautų vertė būtų matuojama kalbos grožiu, tai lietuviai Europoje stovėtų pirmoje vietoje". Plačiai pasklido ir didžiojo prancūzų kalbininko Antoine Meillet pasakymas, kad "kas nori išgirsti kaip indoeuropiečiai kalbėjo, tegu pasiklauso lietuvių kaimietį kalbant". Prof. Meillet daug prisidėjo prie Klaipėdos krašto atskyrimo nuo Vokietijos po I pas. karą.

Dr. Gerutis priminė ir lietuvių dalyvavimą 1900 pasaulinėje parodoje Paryžiuje. 1911 Prancūzijos sostinėje įsteigtas Lietuvių spaudos biuras ir Centrinis tautų biuras, kėlę pavergtų tautų laisvės reikalą.

Lietuvai atgavus laisvę, pirmuoju jos atstovu Prancūzijoje buvo poetas Oskaras Milašius, labai išgarsinęs Lietuvą. Kaip ištikimi mūsų bičiuliai ne tik laimingais laisvės laikais, bet ir tada, kai 1940 užgriuvo didžiosios nelaimės, išryškėjo tokios asmenybės, kaip Henry de Chambon ir Jean Pellissier, parašę apie Lietuvą daug veikalų ir straipsnių laikraščiuose.

Lietuvai netekus laisvės, Paryžiuje prancūzai įsteigė Prancūzų-Pabaltiečių draugiją. Jos nariais įsirašė kone visi anksčiau Lietuvoje dirbę prancūzų diplomatai, kariuomenės atstovai ir kiti mūsų draugai. Dr. Gerutis paskaita baigė Prancūzijos parlamento nario Gaston Riou labai teigiamu pasisakymu apie Pabaltijo kraštus po to, kai jis juos aplankė 1937.

Antroji pirmosios Studijų savaitės dienos (rugpj. 3) paskaitininkė buvo dail. Elena G a p u t y t ė iš Didž. Britanijos. Ji supažindino su jaunaisiais Lietuvos dailininkais, gimusiais 1940-1950. Jų vaikystė prabėgė tragiškųjų įvykių metų. Okupacijos, karai ir trėmimai darė įtakos jų gyvenimui ir kūrybai. Mokslus ėjo 1964-1970. Jų mokytojai buvo nepriklausomoje Lietuvoje brendę dailininkai. Skundžiasi, kad vyresnieji izoliuoja juos nuo viešųjų parodų, neprileisdami prie valdinio lovio.

1976 suruoštoje įvairių dailės rūšių parodoje, sprendžiant iš katalogo, dalyvavo 207 jauni dailininkai. Iš to didelio būrio prelegentė išrinko 4 gabius kūrėjus: Kostą Dereškevičių, gim. 1937, Algimantą Kurą, gim. 1940, Arvydą Šaltenį, g. 1944 ir Algimantą Švėgždą, g. 1941. Su jais supažindino, rodydama jų paveikslų spalvotas skaidres. Visi yra meno dėstytojai. Jie perduoda nepr. Lietuvos ir Vakarų meno tradicijas dabarties kartoms. Deja, daugelis jaunų dailininkų, kaip Navakas, Karpaitė, Repšys ir kt. yra pasidavę dekadentinėms Vakarų įtakoms. Tuo pačiu keliu suka ir dar už juos jaunesnės kartos menininkai.

Pranešėja ypač šiltai atsiliepė apie A.Švėgždą, turėjusį laimės net kelis mėnesius pagyventi Londone, ir labai apgailėstavo sunkų jo susirgimą.

Antros Studijų savaitės dienos (rugpj.4) rytinę paskaitą skaitė Vincas N a t k e v i č i u s , M.A., apie dr.Jono Griniaus literatūrinę kritiką. Pernai miręs rašytojas ir kritikas pagerbtas atsistojimu.

Prelegentas pirmiausia apibūdino dr.Grinių kaip lietuviškos visuomenės dorintoją, giliai tikintį kataliką, gyvenantį pagal savo tikėjimą. Jo literatūrinės kritikos metoda pavadino integraliniu idėjinės-filosofinės kritikos metodu. Šio metodo pritaikymą praktikoje paskaitininkas pailiustravo, palyginamas dr.Griniaus studiją apie V.Mykolaičio-Putino kūrybą su marksistinio kritiko Lankučio to paties rašytojo kūrybos vertinimu. Vertinant skirtingais metodais, dažnai prieinama ir skirtingų išvadų.

Dr.Grinius yra parašęs plačią studiją ir apie Jono Aisčio-Aleksandriškio poeziją. Apie tą patį kūrėją rašė ir prof.Šilbajoris, vertindamas jį formaliniu metodu. Šilbajoris visą dėmesį sutelkė į formalinę eilėraščių sąrangą, o Grinius nagrinėjo teminiu-idėjiniu požiūriu.

Grožinė literatūra nežino kritiko, kuris nebūtų padaręs klaidų. Pasitaikė jų ir dr.Griniui, pvz. vertinant A.Škėmos ir Anat.Kairio veikalus. Nepaisant kai kurių apsirikimų, dr.Jonas Grinius laikytinas vienu didžiųjų lietuvių literatūros kritikų.

Per diskusijas dr.Grinius bandytas lyginti su kitu dideliu pasaulėžiūriniu lietuvių literatūros kritiku, būtent Adomu Jakštu. Be to konstatuota, kad Griniui žymios įtakos yra padaręs prof.St.Šalkauskis.

Apie ką kalbės Kęstutis K e b l y s iš Detroito, Mich., antradienį (rugpjūčio 4) vakare, iš paskaitos pavadinimo "Šposininkai šermenyse: Baranauskas ir Šaltenis" sunku buvo atspėti. Paskaitininkas, chemijos daktoratu pasipuošęs inžinierius, lietuvių literatūroje besirodęs brandžiomis kritikomis, greitai išleido katę iš maišo. Jis aptarsias du humoristus - palyginti nesena rašytoją Albiną Baranauską, gyv. JAV-bėse, ir už jį dar jaunesnį, gim.1945 Utenoj ir gyv. okup.Lietuvoj, Saulių Šaltenį. Jų bendras vardiklis - pokštininko etiketė. Skundėsi, kad mūsų literatūroje vyrauja šermenų nuotaika. Baranauskas ir Šaltenis esančios pirmosios linksmos kregždės.

Nors Albinas Baranauskas yra 7 veikalų autorius, bet apie jį kažkodėl mažai terašoma. Šaltenio literatūriniam balanse - 3 trumpos pjesės ir 2 humorškos. Jo "Riešutų duona" parašyta integruoto humoro metodu. Apysakoj "Duokiškis" paliečiama labai jautri partizanų kovų tema. Tai nėra lengvas humoras, bet daugiau juokas pro ašaras. Išvada - abiem rašytojam trūksta žmogiškosios prasmės jieskojimo.

Trečiadienio (rugpj.5) rytinis paskaitininkas - Kęstutis J o k u b y n a s (München), ilgiau nei pusantro dešimtmečio kalintas sovietiniuose lageriuose, kalbėjo apie politinių kalinių gyvenimą Tarybų Sąjungoje. Pirmiausia lentoje nubraižė sovietinių lagerių schemą, perbraukdamas senąjį pavadinimą GULAG ir įrašydamas naują - GUTU (Vyriausioji pataisos darbų įstaigų valdyba). Jos žinioje yra visi lageriai ir kalėjimai. Pažymėjo kiek kurio režimo (bendro, sustiprinto, griežto ir ypatingo) lageriuose ir kalėjimuose leidžiama gauti ir rašyti laiškų, banderolių, kiek ir kurio svorio siuntinių, bendrų ir asmeninių pasimatymų, už kiek rublių ir kaip dažnai pirkti prekių lagerių ar kalėjimų parduotuvėse. Toks oficialus vaizdas. Valdytojų bloga ar gera valia gali tą vaizdą labai subjaurinti ar pagražinti.

Prelegentas baisius lagerių vaizdus piešė aiškiau, ramiau pasakojimu, lyg tai būtų kažkieno kito, o ne jo paties išgyvenimai. Išlikti gyvam ilgesnį laiką reikia labai stiprios sveikatos ir valios - noro gyventi. Ir svarbiausia - laimės. Pagrindinis dalykas yra viltis. Sunkiausios pirmos dienos. Lagerių gyvenimas toks pat sudėtingas, kaip ir laisvėje. Po Stalino mirties sąlygos pradėjo gerėti. Sumažintos bausmės. Dabar bausmių tikslas - priversti kalinių atsisakyti režimui priešingų pažiūrų.

Lageris yra moralinis egzaminas, kuris ne visiems pasiseka išlaikyti. Lagerių uždėtas antspaudas palieka visą gyvenimą, kaip ir kalinių bylos sovie-

tinio saugumo ir teismų archyvuose. Su bausmės atlikimu nusmerktųjų vargai nesibaigia - juos dar ilgai persekioja įvairios įstaigos.

Iš klausytojų eilių pakilęs Ričardas T e n d z e g o l s k i s , 10 metų iškankintas Kolymos lageriuose, papasakojo šurpius savo išgyvenimus. Buvo priėjęs tokią ribą, kad nebenorėjo gyventi ir prašė sargybinių nušauti. Tik atsitiktinumas išgelbėjo.

Pasaulio LB Valdybos pirmininko pavaduotojas Vaclovas K l e i z a iš Čikagos buvo popietinis trečiadienio (rugpj.5) paskaitininkas. Jo tema - Kai kurios išėivijos gyvenimo apraiškos; žvilgsnis ateitin. Išėivija prelegentas palygino su tēkančia upė. Jōs turinys nuolat keičiasi. Pasikeitimai anksčiau vyko žymiai lėčiau. Dabar jau kiekviena karta yra didelių pasikeitimų stebėtoja ir dalyvė. Į pasikeitimus reaguojama ketveriopai: arba jie ignoruojami, arba užsidaroma siaurame savo specialybės kiaute, arba laikomasi įsikibus praeities liekanų arba einama su laiku, nekritiškai viską pamėgzdžiojant: jaunimas griebiasi narkotikų, senimas "išimyli" televiziją ir pan. Didelių keitimųsi amžiuje žmogus turi būti lankstus - sugebėti prisitaikyti. Taip pat ir organizacijos.

Ruošdamasis žvelgti į ateitį, prelegentas apibūdino lietuvišką dabartį. Nyksta lietuviškos parapijos, jaučiamas kunigų stiglius, mažėja lituanistinės mokyklos. Turime gausią ir gerą lietuvišką spaudą, bet ima trūkti redaktorių ir bendradarbių. Per ateinančius 20 metų užsidarys bent 1/3 lietuviškų laikraščių. Jaunoj kartoj nesimato gabių rašytojų ir žurnalistų. Vilčių teikia Pietų Amerikos lietuviai, bet jų jaunimas nemoka lietuvių kalbos. Ir JAV-bėse jau ryškėja dvi grupės: pilni lietuviai ir lietuvių kalbos nemokantys lietuviai, kuriuos siūloma vadinti lituanofilais.

Iš ir nelabai šviesios padėties kalbėtojas padarė gan optimistiškas išvadas. Anot jo, nėra amžinų tremčių. Kokie pasikeitimai beįvyktų, lietuviškoji išėivija įžengs į XXI amžių tvirtu žingsniu. 48-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė įvyks jau 21-me šimtmety. Ir jai netrūks nei paskaitininkų nei klausytojų...

100-asis Teilhard de Chardin gimtadienis paminėtas ketvirtadienį (rugpj. 6) kun. Augustino R u b i k o iš Memmingeno (Vokietija) paskaita, kurios pavadinimą prelegentas išreiškė klausimu - Ar galėjo Dievas sukurti geresnį pasaulį? Kun. Rubiką moderatorius apibūdino kaip vieną stipriausių lietuviškosios išėivijos teologų.

Pierre Teilhard de Chardin, S.J., mokslas vadinamas antropologiniu evolucionizmu. Kai Teilhard gimė (1881), dar buvo gyvas Charles Darwin (mirė 1882). Jo tezės apie evoliuciją sukėlė tikrą revoliuciją. Mokslininkų Darwino įrodymų negalima buvo paneigti. Teologai pasijuto nejaukiai, manydami, kad evoliucijos mokslas prieštarauja Apreiškimui. Kitaip galvojo Teilhardas. Jis sukūrė krikščionišką evoliucijos teoriją. Iš pradžių sunku buvo Katalikų Bažnyčiai apsiprasti su jo tezėmis. 1962-1963 ji pasmerkė kai kurias Teilhardo pažiūras. Bet atsirado teologų, kurie jį rėmė. Vėliau II Vatikano susirinkimas kai kuriuos jo teiginius priėmė į savo nutarimus.

Teilhard de Chardin yra gilus mokslininkas - antropologas, teologas, filosofas. Vykdydamas antropologinius tyrimus, 20 metų dirbo Indijoje ir po keletą metų Afrikoje bei JAV-bėse. Jo tyrimų metodas dar vadinamas fenomenologija. Pagrindinis fenomenas yra žmogus. Visata nėra kokia nors statinė tvarka, bet nuolatinis vystymosi procesas. Dalyvaudamas pasaulio kūrime, žmogus yra kelyje į tobulėjimą. Į dangų reikia eiti žeme. Krikščionis neturi tapti neveiklumo dėmonos auka. Savo darbu žmogus turi atbaigti pasaulio kūrimą.

Antrasis ketvirtadienio paskaitininkas žurnalistas Isaak K a p l a n a s (Olandija) atvykti negalėjo dėl ligos. Jo rankraštį apie lietuvių ir žydų santykius perskaitė dailin. Žib. Mikšys. Autorius apžvelgė žydų padėtį Lietuvoje nuo Vytauto Didžio. laikų iki šių dienų, remdamasis prof. Zen. Ivinskiu, Izraeliu Cohenu ("Vilna") ir kit. Išvada - Didžiosios Lietuvos

kunigaikščiai žydus gerbė ir juos humaniškai traktavo, gi Rusijos carai siekė sunaikinti judaizmą. Lietuvoje nebuvo istorinių prielaidų antisemitizmui. Žydai dalyvavo 1863 sukilime, lietuviškos spaudos platinime jos draudimo metu 1864-1905, stojo savanoriais į Lietuvos kariuomenę. Neprikl. Lietuvoje turėjo kuri laiką net ministerių žydų reikalams. Antisemitizmas veržėsi į Lietuvą trimis kanalais: iš carinės Rusijos, lenkų endekų ir vokiečių nacių.

Sovietų ir vokiečių nacių okupacijos sujaukė lietuvių-žydų gerus santykius. Laikas juos atstatyti. Paskaitą baigė himno žodžiais - Vardan tos Lietuvos vienybė težydi.

Ichokas M e r a s taip formulavo lietuvių-žydų kivičius: žydas - enkavedistas, lietuvis - žydsaudis. Kas iš to? Ta lentoje įrašyta formulė nėra rimtų svarstymų rezultatas, o tik paviršutiniškų emocijų išraiška. Siūlė tos formulės atsisakyti ir paduoti vieni kitiems rankas. Prisipažino, kad tuose kivičiuose jam tenka sėdėti ant barikados su viena koja žydų, su kita lietuvių pusėje.

Diskusijos buvo konstruktyvios. Moderatorius dr. J. Norkaitis maždaug taip formulavo paskaitos ir diskusijų mintis. Nusikaltėliško elemento, kuriuo pasinaudojo Lietuvos okupantai sovietai ir vokiečių naciai mūsų žmonėms naikinti, atlikti darbai neturėtų drumsti buvusių gerų lietuvių ir žydų santykių. Atsakomybės už šito elemento nusikaltimus negalima primesti kuriai nors tautai. Už juos yra atsakingi pirmiausia raudonieji ir rudieji okupantai, kurių raginimu ir prieglobstyje buvo atlikti nusikaltimai prieš žmoniškumą, ir, žinoma, nusikaltimus vykde asmenys.

Penktadienis (rugpj. 7) praėjo t é v y n é s v a l a n d é l é s ženkle. Pakilusi nuotaika jau buvo jaučiama rytinėse pamaldose. Tik nedaug ką bendra su tomis nuotaikomis turėjo buv. Vilniaus universiteto dėstytojo karaimo Simono Š i š m a n o paskaita apie Lietuvos karaimus.

Prėlegentas gimęs Kryme, atvykęs ir dirbęs Lietuvoje, o dabar gyvenęs Paryžiuje. Visą laiką pašvenčias karaimų praeičiai tirti. Jo ilgų studijų rezultatas - prancūzų kalba Šveicarijoje pasirodžiusi knyga "Karaizmas, jo doktrinos ir istorija" (Simon Sziszman "Le Karaisme. Ses doctrines et son Histoire". Editions L'Age d'Homme. 247 psl.).

Paskaitininkas nušvietė karaimų kūrimąsi Lietuvoje XII š. Pirmosios bendruomenės įsisteigė Haličo kunigaikštystėje, Lucke. 1338 atvyko 300 karaimų šeimų į Gardiną. 1398 Vytautas D. įkūrė karaimus Trakuose pilies ir savo asmens apsaugai. Karaimų raitelių būrys buvo ir Biržuose. Jie ten saugojo Radvilus. Lietuvos karaimais domėjosi ir užsienio mokslininkai. Juos lankė pvz. Karaliaučiaus universiteto prof. J.S. Rittangelius 1641, Uppsalos universiteto prof. G. Peringeris 1690 ir kt.

Apibūdino savo tautiečių luominę ir teisinę padėtį Lietuvoje, jiems suteiktas privilegijas, kurių vėliau neįstengė išlaikyti. Daug jų pasisavino žydai. Apie karaimus liudija karaimiški vietovardžiai ir žmonių pavardės Lietuvoje ir Lenkijoje. Daug žinių apie karaimus yra Vilniaus centriniam archyve, Radvilų šeimos archyvuose ir kitur. Daug dokumentų išvežta į Rusiją. Ir šiandien Trakuose tebėra karaimų bendruomenė, jų maldos namai.

Vėliau prelegentas patikslino, kad karaimas nėra tautybė, bet religija. Karaimai kai kur turi savo kalbą, o kai kur naudojasi vietos žmonių kalba.

Visa penktadienio popietė buvo skirta muzikiniam menui. Klausytojai persikėlė į puošnią koncertų salę. Dr. Ramintos L a m p s a t y t é s - Kollers iš Hamburgo paskaita apie lietuvių kompozitorių kūrinius styginiams instrumentams nebuvo vien sausas dėstymas, bet daugiau aukšto lygio koncertas. Pradžioje paskaitininkė šventiška nusiteikusius klausytojus supažindino su Lietuvoje gyvenančiais ar gyvenusiais kompozitoriais bei jų darbais: Juozu Gruodžiu, Baliu Dvarionu, Julium Juzeliūnu, Vytautu Barkausku, Osvaldu Balauskau ir kt. Kai kurių kūriniai išklausti iš įgrojimų muzikos plokštelėse ar magnetofono kaspinuose. Jie didesnio išpūdzio nepaliko. Tikras mėgavimasis buvo klausymas prelegentės fortepionu ir jos vyro Kolers smūku grotų J.

Juzeliūno ir Jurgio Juozapaičio kūrinių. Kaip tikras virtuozas išryškėjo smuikininkas Kollers, atlikdamas solo Vytauto Barkausko 5-ųjų dainų partitą smuikui.

Antroje paskaitos dalyje prelegentė supažindino su lietuviškosios išėvijos kompozitoriais - Jeronimu Kačinsku, Julium Gaideliu ir šiemet mirusiu 54-rių metų amžiaus muziku Jonu Švedu. Pastarojo sonatą smuikui taip pat meistriškai pagrojo Kollers.

Vakare koncertavo Laima S t e p a i t i e n ė iš JAV-bių, palydima dr. R.Lampsatytės-Kollers. Pirmoj programos dalyj solistė dainavo arijas iš Donizetti, Puccini, Grieg, Massenet, Tosti ir Verdi operų.

Antroji koncerto dalis buvo skirta lietuvių kompozitorių Jakubėno, Dvairiono, Gaubo ir Gailevičiaus komponuotoms dainoms ir Šimkaus, Andriulio, Gruodžio, Banaičio, Jakubėno bei Gailevičiaus harmonizuotoms liaudies dainoms. Publikos katučių iššaukta dar padainavo Fr.Schubert'o Dalia. Solistė ir akompaniatorė apdovanotos gėlėmis.

Prof. dr. Vytautui S. V a r d ž i u i iš JAV-bių teko užbaigti šiemetinės Studijų savaitės paskaitų ciklą referatu apie 1941 sukilimą mokslinėje literatūroje ir istorinėje realybėje. Lentoje buvo iškabintas 1941 birželio 25 "Paris-Soir" dienraščio numeris, kur pirmame puslapy didžiulėmis raidėmis praneštas Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas. Tai buvo reta išimtis pasaulinėje spaudoje. Vokiečiai sukilimą stengėsi nutylėti. Ir iki šiol didžiosiose JAV-bių, prancūzų, vokiečių, britų enciklopedijose nei žodžio apie jį neužtikame. Tik šveicarų enciklopediją sukilimą trumpai paminėjo. Senoji Enciclopedia Britanica laida tik parašę, kad 1941 buvo sudaryta Laikinoji vyriausybė. Taip pat ir prancūzų Enciclopedia Universalis. Pasaulinės istorijos tomuose irgi veltui jieskotum apie 1941 sukilimą žinių.

Betgi sukilimas įvyko. Jį paruošė ir jam vadovavo Lietuvos aktyvistų frontas, sudarytas iš visų Lietuvos politinių srovių atstovų, išskyrus komunistus. Sukilime dalyvavo 80.000-150.000 ir žuvo per 2.000 kovotojų, t.y. daugiau negu nepriklausomybės kovose. Laikinoji vyriausybė, tvarkydama kraštą, parodė daug drąsos, sumanumo ir patriotizmo. Apie sukilimą ir Laikiną vyriausybę daug medžiagos randame jos vadų ir kitų narių - Škirpos, Ivinskio, Brazaičio, Raštikio ir kit. - atsiminimuose ir apybraižose lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis. Apie sukilimą daug rašo ir sovietiniai šaltiniai. Dabar jau prieinami amerikiečių, vokiečių bei anglų karo metų archyvai. Tik reikia netingėti juose pasirausti.

Paskaitą prof.Vardys baigė tvirtinimu, kad 1941 sukilimas turi didelę istorinę svarbą, kuri paaiškės vėliau. Anot dr.Geručio, istorija rašoma ne pasidavimu, bet pasipriešinimu.

Popiet dalyviai susirinko apžvelgti XXVIII Europos lietuviškųjų studijų savaitės rezultatus. Pirmininkavo Šveicarijos LB pirmininkas dr.A. K u š l y s . Organizacinio komiteto vardu pranešimą pateikė kun.J. P e t r o š i u s . Visa šios Savaitės rengimo našta gulė ant jo ir Žibutės bei Petro Klimų pečių. Padėjo ir kiti komiteto nariai - Rič.Bačkis, Žibuntas Mikšys bei Jonas Tomkus. Iš viso Studijų savaitėje įregistruoti 126 dalyviai: 55 iš Vokietijos, 20 iš JAV-bių, 15 iš Prancūzijos, 12 iš Šveicarijos, 7 iš Didž.Britanijos, 6 iš Olandijos, 5 iš Belgijos, 2 iš Italijos ir po 1 iš Švedijos, Izraelio, Austrijos ir Australijos. Skaičiuota 11 paskaitų, po kurias vyko diskusijos, surengtas operų arijų ir lietuviškų dainų koncertas, penkių Prancūzijos lietuvių menininkų - Bonitės, Prano Gailiaus, Vytauto Kasiulio, Žibunto Mikšio ir Antano Mončio - darbų paroda. Petras Klimas išstatė senųjų Lietuvos žemėlapių ir graviūrų pavyzdžius. Susidomėjimas parodomis buvo didelis, dalis roдиниų nupirkti. Stud.Kest.Ivinskis surengė XXVII (pernykščios) studijų savaitės nuotraukų parodą.

Lietuvių fondas parėmė Stud.savaitę 1.000 dolerių, dalyviai suaukojo 9.639 pranc.frankus, registracijos mokesčio surinkta 9.637 pr.frankai. Jaunimo dalyvavimas paremtas 3.356 pr. frankais. Dalyvavo 25 jaunuoliai.

Kun. J. Petrošius dėkojo visiems, prisidėjusiems prie Studijų savaitės su-ruošimo: savo bendradarbiams rengimo komitete, paskaitininkams, meninin-kams, kunigams, aukotojams ir visiems dalyviams, ypač Pasaulio LB Valdy-bai, atsiuntusiai du pirmininko pavaduotojus - Vacl. Kleizą ir tėv. Antaną Saulaitį.

Vacl. Kleiza išreiškė padėką kun. J. Petrošiui ir visam Stud. savaitės organi-zavimo kolektyvui PLB Valdybos vardu. Kun. Petrošiui įteikė medalių Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai paminėti. Jaunimo vardu rengėjams ir rėmė-jams dėkojo Vokietijos LJS pirmininkas stud. K. Ivinskis už sudarymą sąlygų 25 jaunuolėms-iams iš įvairių kraštų čia susitikti, pasportuoti, padainuo-ti, pasvarstyti savo lietuviškus reikalus, pasiklausti įdomių paskaitų. Čia jie turėję šaunų vadovą tėv. Antaną Saulaitį, suruošusį ir specialias pamaldas jaunimui vidurnaktį.

XXIX Europos liet. studijų savaitę 1982 nutarta rengti Didž. Britanijoje.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet, įvairios organizacijos vykdė savo metinius susirinkimus. Posėdžiavo ateitininkai, frontininkai ir dar gal ki-ti. Šalia programoje numatytų renginių, dvasios vadovas tėv. Ant. Saulaitis vieną popietę suruošė įdomų pokalbį religiniais klausimais, o ketvirtadie-nį (rugpj. 6) vakare - susitaikymo valandėlę su bendromis maldomis ir išpa-žintimi.

Nutarta pasiųsti šis s v e i k i n i m a s t ė v y n e i : - Susirinkę į lietuviškųjų studijų savaitę Paryžiaus apylinkėje, sveikiname jus, bran-gūs broliai ir sesės, dirbančius mūsų tautos ateičiai po gražiu, nors ne-visada giedriu, Lietuvos dangumi.

Mus skiria dideli nuotoliai ir sunkiai peržengiamos sienos, bet mes nuolat domimės ir rūpinamės jumis. Atvykę iš visų Europos kraštų, kartu su sve-čiais iš užjūrio, mes čia svarstėme ne tik išėivijos problemas. Kartu mes džiaugėmės jūsų jaunų dailininkų pasiekimais, gilinomės į jūsų literatū-rą, kūrybą, klausėmės jūsų kompozitorių muzikos. Mus domina ir stiprina jūsų pastangos ugdyti lietuvių kultūrą ir kovoti už pagrindines žmogaus teises.

Linkime jums kūrybinio polėkio, keliant lietuvišką kultūrą į naujas aukštu-mas, drąsos jiejškant platesnių horizontų ir ištvermės, siekiant Lietuvai laisvės ir valstybinio suverenumo. -

Pakiliai sugiedotas Lietuvos himnas. Nusifotografuota pilies kieme.

Literatūros vakarą vėlyvą popietę pravedė Kęstutis K e b l y s .
Kęstutis J o k u b y n a s beletristiniu pasakojimu "Kanopa" piešė graudžius Gulago vaizdus. Eglė J u o d v a l k ė iš Müncheno lepino klausytojus gra-žiu savo eilėraščių apie pirmąjį gegužės sekmadienį, apie Graikiją ir apie nuotaiką po dviejų draugų mirties skaitymu. Eduardas C i n z a s iš Belgi-jos supažindino su savo "Metmenyse" spausdinamos apysakos ištraukomis. Irena J o e r g - Naudžfūnaitė iš Austrijos buvo užsimojusi perskaityti ilgą ap-sakymėlį "Abitūros šventė" (po 45 metų), bet pritrūko laiko baigti.

Zigmas B a n e v i č i u s iš Paryžiaus, baigęs Kauno pantomimų mokyklą, raiškiai perteikė trejetą pantomimų, vieną iš jų šiam vakarui paties sukurta "Žali laukai pavergtos mano tėvynės". Šykščiausia buvo Vitalija B o g u - t a i t ė -Keblienė iš Detroito, Mich. Ji įtaigiai paskaitė savo eilėraščių iš ciklo "Apokalipsė". Icchokas M e r a s iš Izraelio gyvai perteikė savo originalų vaizdelį "Dingęs be žinios" - apie motiną, belaukiančią iš ka-ro grįžtančio sūnaus.

Pasotinus stebuklinguoju menu širdį, ir skrandis pareikalavo savo duoklės. Buvo jau vėlyvos vakarienės metas, tad visi skubėjo į iškilmingą atsisveiki-nimo p o k y l ė . Iškilmingumo jame tikrai netrūko, tik lepesni ir dides-ni skrandžiai gal kiek geresnių valgių pasigedo. Bet prancūziškas vynas ir tą trūkumą išpirko ir nuotaika buvo smagi. Skambėjo dainos, samojai ir juo-kas. V. Kleiza išryškėjo kaip talentingas dirigentas. Deja, jis ir Kęst. Keb-lys su savo žmonomis dar tą pačią naktį turėjo leistis kelionėn automobiliu į Frankfurta, o iš ten lėktuvu į JAV-bes.

Daugelis dalyvių išsiskirstė poilsio vidurnaktį. Tik ištvermingesnieji ir jaunimas linksminosi per naktį.

Sekmadienį (rugsėj.9) jau anksti rytą buvo pilna beskubančių išvažiuoti automobiliais ir traukiniais. Pasilikusieji dalyvavo nuotaikiuose atsisveikinimo pamaldose ir papietavę ramiai išsiskirstė kas namo, kas į Paryžių arčiau susipažinti su garsiąja Prancūzijos sostine.

----- xXx -----

IŠEIVIŲ EVANG.LIUTERONŲ KUNIGŲ IR BAŽNYČIOS DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIME 1981

lietuvių grupę sudarė 12 asmenų: garbės senj.kun.Ad.Gelžinius, senj.kun.J. Urdzė, kunigai Mikas ir Mart.Klumbiai, Fr.Skėrys ir kiti. Suvažiavimas vyko rugsėjo pradžioje Schwanbergo pilyje, Bavarijoje. Paskutinį kartą renginį pradėjo ir jam vadovavo Pasaulio liuteronų sąjungos vokiečių tautinio komiteto įgaliotinis kun.dr.Ernst Eberhard, didelis lietuvių bičiulis. Ne be jo pritarimo Vasario 16 gimnazija pr.metų pabaigoje gavo 100.000 DM paramą iš Diakonisches Werk Stuttgarte. Prieš tai jis yra lankęsis Vasario 16 minėjime Hüttenfelde ir susipažinęs su mūsų mokykla.

Atsisveikinant su į poilsį išeinančiu kun.dr.Eberhardu, pasakyta jo išėjimą apgailėstaujančių ir jo veiklą giriančių kalbų. Kiekviena tautybė, tarp jų ir lietuviai, įteikė dovanų.

Suvažiavime buvo skaitomos paskaitos, nagrinėjama Biblija ir meldžiamasi. Vieną dieną suruošta iškyla autobusu į Unterfrankeno kaimus ir miestelius.

PAMINKLINĖ LENTA JEZUITUI ALFREDUI DELP'UI

Hüttenfeldas yra už 7 km esančio miesto Lampertheimo dalis. Miestas įrengė aikštelėje netoli namo (Mannheimer Str.3), kuriame gyveno žymusis suokalbio prieš Hitlerį dalyvis tėv. A l f r e d a s D e l p , S.J., memorialinę lentą ir š.m. liepos 20 iškilmingai atidengė. Dalyvaujant gausiam Lampertheimo ir Hüttenfeldo savivaldybės pareigūnų bei vietos gyventojų būriui, lentą pašventino Lampertheimo katal.kunigas Maday ir pasakė kalbą. Apie tėvo Delp'o nuopelnus kalbėjo ir Lampertheimo burmistras Pfeiffer. Už lentą padėkojo Hüttenfeldo seniūnas Edm. Maul. Tėv.Delp buvo nacių teismo sprendimu nužudytas 1945 vasario mėn.

Paminklinė lenta įrengta tik keliasdešimt metrų nuo Romuvos sodybos, o namas, kuriame Delp gyveno, yra prieš mūsų pilį. Vietiniai žmonės pasakoja, kad jis gyvenęs ir pilyje, kurioje dabar gyvena Vasario 16 gimnazijos mokiniai.

M I R U S I E J I

S t a s y s BARZDUKAS, Pasaulio LB garbės pirmininkas, lituanistas, mirė 1981 rugsėjo 13 Clevelande, Ohio, JAV-bėse. Palaidotas rugsėjo 15. Buvo gimęs 1906 bal.23 Meškučiuose, Marijampolės valsč.ir apsr. 1928 baigė Vytauto Didž. universitetą. Mokytojavo Tauragės mokytojų seminarijoje, Prienų ir Alytaus gimnazijose. 1941-1944 buvo Alytaus gimnazijos direktorius. Po karo mokytojavo Eichstätto liet. gimnazijoje ir buvo jos inspektorius. Su prof. dr.Pr.Skardžiumi ir J.M.Laurinaičiu parengė 606 psl. Lietuvių kalbos vadovą, kurį 1950 išleido Vokietijos LB. 1950-1951 buvo mokytojas ir vedėjas Clevelando (Ohio, USA) lituanistinės mokyklos. Ilgus metus pirmininkavo Pasaulio lietuvių bendruomenei, redagavo "Pasaulio lietuvių". Daug rašė ir kitose liet. spaudoje kalbos ir kultūros klausimais. Buvo aktyvus ateitininkų ir frontininkų veikėjas.

K a z i m i e r z ODRONY, 77 metų lenkas, mirė š.m. rugsėjo 13 Düsseldorf. Palaidotas rugsėjo 21 Düsseldorf-Eller kapinėse. Velionis buvo pirmininkas ZAFO (Zentralverband Ausländischer Flüchtlinge in der BRD e.V.), kurio narys yra ir Vokietijos LB. Per karą ilgus metus buvo kalinamas nacių kacetuose. Po karo ilgą laiką buvo Lenkų pabėgėlių sąjungos pirmininkas, Nacių persekiotų asmenų sąjungos laisvajame pasaulyje ir lenkų organizacijos Šiaur.Amerikoje "Rytienos pasaulio Lenkija" nuolatinis atstovas Vokietijoje.

V i l i u s ENDRIKAITIS mirė 1981 gegužės 12 senelių prieglaudoje Lübecke. Palaidotas 1981 gegužės 18 tame pačiame uostamiesty Vorwerk kapinėse. Ant karsto sudėta daug vainikų, tarp jų ir VLB Lübecko apylinkės. Buvo gimęs 1890 gegužės 5 Stankiškiuose, Kintų parap., Šilutės apskr. Mirė iškilmingai atšventas 91-mąjį gimtadienį.

Velionis buvo susipratęs lietuvis - tikras lietuviybės šulas Klaipėdos krašte. 1920-1923 buvo muitinės viršininkas Lauksargiuose, 1923 - reikalų vedėjas ir buhalteris prie Lietuvos vyriausybės įgaliotinio Klaipėdoje, o vėliau - valstybinių pelkių valdytojas Šilutės apskr. 1939 užėmus Klaipėdą vokiečiams, persikėlė į Lietuvą ir 1939-1940 dirbo Palangos ir Kretingos muitinėse. Po karo gyveno Lübecke. Nuo 1946 buvo Mažosios Lietuvos tarybos narys, nuo 1952 - Mažosios Lietuvos tėvynės mylėtojų draugijos pirmininkas, nuo 1969 - Mažosios Lietuvos tarybos pirmininkas. Rašė Mažosios Lietuvos lietuvių laikraščiuose.

Liko sūnus Arno, tarnaujantis kapitonu LS lietuvių kuopoje Schwetzingene, dukte su vyru ir dukra Lübecke ir sūnus su šeima Čikagoje.

A l d o n a SUBAČIENĖ-Urbonaitė mirė š.m. birželio 21. Palaidota birželio 25 Kaiserslauterno kapinėse. Laidojimo apeigas atliko, atsisveikinimo pamokslą pasakė ir gedulingas šv.mišias aukojo kun.J.Dėdinas. Laidotuvių dalyviai buvo pakviesti kavutės ir užkandžių.

Velionė buvo gimusi 1921 rugsėjo 26 Balbierišky, Marijampolės apskr. 1941 baigė Balbieriškio žemės ūkio mokyklą ir iki 1944 buvo Balbieriškio suvienytų ūmonių saskaitininke-kasininke. Po karo baigė Daržininkystės-sodininkystės technikumą, tapdama agronome. Nuo 1950 dirbo Garliavos rajono žemės ūkio skyriuje. 1960 su šeima repatrijavo į Vokietiją. 1964-1968 gyveno Vasario 16 gimnazijoje, kur vyras dirbo ūkvedžiu, o dukros mokėsi. Vėliau įsigijo namus Kaiserslauterne ir persikėlė ten gyventi. Liko našlys vyras Juozas ir dvi ištekėjusios dukterys - Aldona bei Loreta.

V y t a u t a s PUNDZEVIČIUS, VLB Darmstadto apylinkės vadovybės narys, mirė š.m. liepos 16 Darmstadto miesto ligoninėje. Palaidotas liepos 20 Darmstadto Waldfriedhof kapinėse. Laidojimo apeigas atliko ir atsisveikinimo kalbą pasakė tėv.Alfonsas Bernatonis. Atsisveikinimo žodį tarė ir 2040 LS kuopos vadas maj.Ēdv. Kasperavičius.

Velionis buvo gimęs 1922 rugpjūčio 20 Kaune. 1940 baigęs Kauno valst. gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakultetą. Į Vokietiją atvyko 1944. Po karo tęsė medicinos studijas Tūbingeno universitete. Nepasisekus išlaikyti valstybinių egzaminų, 1953 stojo į amerikiečių darbo kuopas (LS), kur pradžioje dirbo kaip sanitaras, o vėliau perėjo į raštinę. Ilgiausiai išdirbo Darmstadte (Griesheim) 2040 LS kuopoje.

V.Pundzevičius paliko vertingų knygų, kurios perduotos Vasario 16 gimnazijos bibliotekai.

E d u a r d a s UMERIS (Ummer) mirė š.m. liepos 15 Backnange. Palaidotas liepos 18 to pat miesto Waldfriedhof kapinėse.

Buvo gimęs 1912 rugsėjo 23 Kamšių kaime, dešimties vaikų šeimoje. 1916 visa Umerių šeima buvo rusų išvežta į Sibirą. Po karo grįžo į Kamšius. Buvo krosnininkas. 1941 repatrijavo į Vokietiją ir buvo paimtas į kariuomenę. Teko paragauti nelaisvės duonos. Antrą kartą repatrijavęs į Vokietiją, jau po karo, susirado savo šeimą. Gyveno ir dirbo Schleswig-Holsteine, nuo 1954 - Backnange.

H e n r i k a s ŠULCAS (Schulz) mirė 1981 liepos 7 Hannoveri. Palaidotas liepos 15 Sehnder kapinėse. Buvo gimęs 1902 kovo 12 Leitgiriuose, Šilutės apskr. Baigęs Tauragės mokytojų seminariją, mokytojavo Galniuose, Tauragėj, Kintuose, Klauspušiuose ir Paškiuose. Po Klaipėdos krašto prijungimo prie Vokietijos 1939, naciai išskėlė mokytojauti į Rytprūsius (Hochsee). 1942 paėmė į kariuomenę. Po karo grįžęs iš nelaisvės, mokytojavo ir dirbo kaip tarnautojas įvairiose vietovėse Vak.Vokietijoje. Buvo vedęs, užaugino 6 vaikus.

P e t r a s Viktoras KRIGERIS mirė 1981 birželio 28 Hamburg-Altonoj. Palaidotas liepos 15 Diebsteig-Friedhof kapinėse. Buvo gimęs 1954 rugpj.6 Klaipėd

Daugelis

Jaunimo

N u m a t o m i r e n g i n i a i

- Spalio 4 lietuvių susirinkimas Stuttgart-Bad Cannstatt, Waiblinger Str.27, Kolpingo namuose.
14 val. pamaldos Kolpingo namų koplyčioje,
15 " dr.med.Stasio Šereikos paskaita apie lietuvių ir žydų santykius.
- Spalio 23-25 Lietuvių kultūros draugijos tradicinis metinis suvažiavimas Annaberge (5300 Bonn 2, Annaberger Str.400 Tel.0228-316244) Tuo pačiu metu taip pat vyks ir Annaberge lietuvių literatūros būrelio suvažiavimas. Kai kurie pokalbiai bus pravedami kartu. Dalyvaus rašytojas Al. Landsbergis iš JAV-bių. Šeštadienį vakare (spalio 24) dainuos operos solistas Ričardas Daunoras.
- Spalio 30 - lapkričio 1 Pabaltiečių jaunimo suvažiavimas Annaberge pilyje Bonn-Bad Godesberg. Vokietijos lietuvių jaunimo sąjunga kviečia lietuvišką jaunimą jame dalyvauti. Bendroje programoje, kuri prasidės spalio 30 vakariene 18.30 val. ir baigsis lapkričio 1 pietumis 12.30 val., bus ir lietuviškoji dalis, būtent: šeštadienį (spalio 31) 14.00 val. referatas ir diskusijos "V PLJ Kongresas Šiaurės Amerikoje", 15.00 val. Vokietijos LJS Valdybos atleidimas ir naujos valdybos rinkimas. Kadangi vietų skaičius lietuviams ribotas, visi prašomi kuo greičiau užsiregistruoti pas kun.J.Urdzę, Annaberger Str.400 5300 Bonn 2, tel. 0228-316244. Registracijos pabaiga - spalio 12.
- Lapkričio 6-8 Vokietijos lietuvių bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.
Lapkričio 6 d. 19 val. draugiški pokalbiai prie stiklo arbatos Kūrfalze.
Lapkričio 7 d. 8,30 pusryčiai. 9,00 val. suvažiavimo atidarymas. 9,30 val. Vokietijos LB Valdybos pirmininkas J.K.Valiūnas - Lietuvių bendruomenės tikslai ir priemonės jiems įgyvendinti. 10,30 val. diskusijos. 13,15 val. pietūs. 14,30 val. Vokietijos LB veiklos apžvalga. 16,00 " pasisakymai - siūlymai. 18,00 val.filmai. 19,00 val. vakarienė ir draugiškas pobūvis.
Lapkričio 8 d. 9.00 val. pusryčiai. 9,30 " nutarimai ir suvažiavimo uždarymas. 11,15 " pamaldos. 12,30 val. pietūs.

----- xXx -----

P r i s i e k e s v e r t ė j a s

2 teismų prisiekęs vertėjas atlieka vertimus lietuvių, vokiečių, rusų ir anglų kalbomis. Antrašas: Eduardas Kasperavičius, Sterngasse 82 6103 Griesheim, tel. 06155-4996 (po darbo valandų)

R e i k a l i n g i l i u d i n i n k a i

IGNAS ŠMIGELSKIS (Beethovenstr.15, 6301 Heuchelheim 1) rentos reikalui jieško liudininkų, kurie jį pažinojo ir sutiktų paliudyti, kad jis nuo 1945 gegužės 18 iki 1947 balandžio 15 gyveno Eichstätto ir Dillingeno stovyklose, mokėsi šeštoje gimnazijos klasėje, lankė įvairius kursus bei dirbo lagerio darbus, o susirgęs gulėjo Lauingeno ligoninėje, rodos, sėselių vienuolyne.

Padėti sutinkantiems tautiečiams Ign.Šmigelskis iš anksto dėkoja.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Dr.med. K.ir H. Ašokliai iš Ulmeno	300,-- DM
Dr.med. Stasys Šereika iš Queidersbacho ir Hildegard bei Danis Matzikai iš Frankfurto a.M. po	200,-- "
Kazys Bernotavičius iš Kaiserslauterno, advok.A.Starukas iš Neuss 1 ir Jonas Norkaitis, senj., iš Bad Mergentheimo po XY iš Bonnos	100,-- "
Zigmas Vencius iš Heidesheimo	40,-- "
Jonas Glemža iš Hirsau ir Silverijus Jasaitis iš Bremeno po XY iš Lübecko	38,-- "
Jurgis Barasas iš Kaiserslauterno, NN iš Warendorf 3 ir Bernardas Budreika iš Hüttenfeldo po	30,-- "
Ačiū.	20,-- "
	10,-- "

K r y ž i a u s r e m o n t u i a u k o j o :
(taša iš Nr.3/4)

P.Bajoriūnas iš Heidesheimo 100,--DM, Antanas Banaitis iš Miesau 50,--DM ir per Joną Tijūną iš Čikagos (įvairių asmenų aukos) 50,-- US dolerių.

Nuoširdi padėka. Konto-Kreuz Nr.8 9846 11 Volksbank Kreis Bergstrasse BLZ 509 914 00

D i s i d e n t a m s b e i j ų š e i m o m s p a r e m t i a u - k o j o (taša iš Nr.3/4) nuolatinis rėmėjas iš Memmingeno 200,-- DM.

Jo auka yra solidarumo išraiška su mūsų broliais ir sesėmis, kenčiančiais už tautos ir tikėjimo reikalus.

S K A I T Y K I M E L I E T U V O S P O G R I N D Ž I O S P A U D Ą

- Okupuotoje Lietuvoje tauta herojiškai kovoja už savo tautines, religines ir valstybines teises, ką mums liudija Lietuvos pogrindžio leidiniai. Atsiliepdami į jų pagalbos šauksmą ir norėdami tuos leidinius plačiau paskleisti pasaulio lietuvių ir jų draugų tarpe, prieš kelis mėnesius pradėjome leisti perfotografuotus autentiškus Lietuvos pogrindžio patriotinės spaudos tekstus. Anksčiau "Vyčio" 5-tas numeris, o dabar "Perspektyvų" 9-tas numeris buvo perfotografuoti iš gautų originalų taip, kaip jie pasiekė Vakarus. Pataisytos techniškai tik tos vietos, kur sunku ar neįmanoma įskaityti. Todėl kiekvienas skaitytojas pats gali pamatyti, kaip atrodo originali pogrindžio spauda. Tik viršeliai uždėti kiti.

"Perspektyvų" Nr.9 leidinio auka, apmokanti perspausdinimo ir pašto išlaidas, yra 3 dol. Prenumerata už 6 leidinius, numatytus išleisti 1981-1982 metais yra 20 dol. auka - rašo Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba.

Čekius arba "Money Order" rašyti LITHUANIAN WORLD COMMUNITY vardu ir siųsti Pasaulio lietuvių bendruomenei šiuo adresu: Lithuanian World Community 5620 So.Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636 U.S.A.

Prenumeratos užsakymus priima ir Vokietijos LB Valdyba, 6840 Lampertheim 4

V a t i k a n o r a d i j a s

transliuoja kasdien 5,30 val. ir 19,00 val., o šeštadieniais ir 18,45 val. 25 m arba 11740 kHz, 31 m arba 9645 kHz ir 41 m arba 7250 kHz bangomis Vak. Vokietijos laiku lietuviškas programas.

Vatikano radijo 40 metų sukaktį gražiai atžymėjo tikiškinės ir tautinės minties žurnalas ŠATINIS Nr.4-1981 (16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England). Jo viršelį puošia Vatikano radijo lietuvių darbuotojų su popiežium Jonu Paulium II nuotrauka. 1-me puslapy išspausdintas lietuviškų programų vedėjo dr.Vytauto Kaziūno apžvalginis straipsnis ir kt.

=====

Vokietijos LB Valdybos INFORMACIJOS. 6840 Lampertheim 4. Tel.06256-322 Banko sąskaita: Deutsche Bank 6940 Weinheim. BLZ 67070010 Konto-Nr.5817978